

DOMOLJUB

Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Izhaja vsako sredo. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din — Varčevalni Dopolise in spise sprejema u r e d n i š t v o »Domoljubac. — Telefon 25-49. inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljubac — telefon 29 92

Naši bratje in sestre v tujini

Približala se je zopet prva adveitna nedelja, ki je posvečena našim dragim bratom in sestram v tujini. Na stotisoče naših sinov in hčera je danes odrezanih od domače grude. Daleč to — in onstran oceanov ustvarjajo žilave slovenske roke dobrine, ki naj služijo blagostanju in napredku tujih narodov. Naša mala slovenska zemlja jim ni mogla dati dovolj prostora, da bi si tu doma služili svoj kruh, zato so bili prisiljeni poiskati si kruha in dela pri drugih narodih. Delo ni bilo lahko v tujini, toda Slovenci se ga niso ustrašili. Zarili so se kot črvi pod zemljo v rudnike in tam garali kot živina. Nešteto slovenskih domov so rešili propada. Do zadnjih let so pošiljali v domovino vsako leto na milijone didarjev. Krvavo prislužen je bil ta denar, pa so ga kljub temu radi izročali domovini, ker jo ljubijo kot pravi slovenski sinovi in hčere. Zadnja leta so ti milijoni skoraj usahnili. In domovina to bridko občuti. Težke gospodarske razmere so spravile naše ljudi v tujini ob delo in kruh. Nešteto pridnih slovenskih rok je brez dela, brez denarja. Neredko vidimo, kako nam tujina vrač popolnoma izmožgane in telesno pohabljenе ljudi brez vseh sredstev. Boli nas vse to, ker vemo, da so odšli zdravi in žilavi kot hrasti v tujino. Okoli 350 tisoč jih je kljub temu še ostalo v tujini in vsi ti se z žalostnim pogledom obračajo v domovino: Domovina, tvoji sinovi in hčere smo, pomagaj nam!

Poleg težke gospodarske stiske je pritisnila tudi stiska duš. Njihove duše so v nevarnosti, da se za vedno pogubijo, ker nimajo svojih domačih dušnih pastirjev, ki bi jih vodili k Bogu.

Cesto so trkali na naša srca in nas prosili, naj jim priskočimo na pomoč. Pa mi smo tako čisto to prezrli; gluhi smo bili za njihove prošnje. Sprejemali smo njihov krvavo prislužen denar, na svoje dolžnosti do njih smo pa pozabili.

Zadnja leta se je domovina vendar zganila in spoznala, kaj so ji izseljenci. Zanimanje raste, toda li še prodrlo v široke plasti našega naroda. Se vse premalo je smisla in zanimanja za to važno in pereče izseljeniško vprašanje. Družba sv. Rafaela se trudi na vse načine, kako bi zainteresirala vse plasti našega naroda za to eminentno versko in narodno vprašanje, ki je boleča rana na našem narodnem telesu.

Družba sv. Rafaela je uvedla vsako leto eno nedeljo, ki naj bi bila vsa posvečena misli, skrbi in molitvi za naše brate in sestre v tujini. Z izseljenko nedeljo bi radi vsem dopovedali, da popravimo veliki narodni greh, ki smo ga do zdaj zagrešili napram našim izseljencem. Družba sv. Rafaela sama ogromnega dela ne zmore. Boriti se mora

vedno z velikimi denarnimi težavami, zato pa prosi vse, naj bi jo pri njenem delu podpirali z denarnimi prispevki. Kot njeni člani bi si že lahko pritržali letno 10 Din, in družbi bi s tem zelo pomagali. Pri tem bi dobivali brezplačno njeno glasilo: Izseljenški vestnik »Rafaelt«, ki poroča o življenju naših ljudi, ki so zdaj razkropljeni širom sveta. Družba sv. Rafaela, ki ima svoj sedež v Ljubljani, Delavska zbornica, je edina ustanova pri nas, ki je rešila do zdaj že nešteto slovenskih rojakov pred moralnim in gospodarskim propadom. Naši bratje in sestre v tujini čutijo ljubezen in žrtve te družbe, zato se je zadnja leta zelo oklepajo. Toda mnogo jih je še med njimi, ki družbe še ne poznajo, zato prosimo vse družine, ki imajo svoje člane v tujini, da bi jih opozirali na Družbo sv. Rafaela in na njeno glasilo: Izseljenški vestnik »Rafaelt«.

Vsega zamujenega dela Družba sv. Rafaela ne more popraviti. Skuša pa pozdraviti vse pekoče rane, ki danes najbolj bole naše rojake v tujini. Če pomislimo, da imamo 350.000 naših bratov in sester zdaj v tujini in da ima Družba sv. Rafaela le okoli 400 članov, potem nas mora biti res sram, da smo za rodno kri v tujini tako brezbržni.

Letošnja izseljenška nedelja naj poživi ljubezen za naše izseljence med našim narodom, zato prosimo prav vse, da nam prisko-

čijo na pomoč z molitvijo, delom in denarnimi prispevki. Po naših cerkvah bodo na izseljenško nedeljo govori in molitve za izseljence, po dvoranah pa predavanja o tem, koliko dragi narodi store za svoje rojake v tujini. Požive naj se med domovino in tujino stiki in vezi na ta način, da jim ta dan pišemo in pošljemo pismo Družbe sv. Rafaela. To pismo vsakdo lahko dobi pri župnem uradu za malenkosten denar. Segajte po njih in jih pošljite svojim rojakom v tujino; hvaležni vam bodo prav vsi za vsako toplo besedo.

Po naših osnovnih in srednjih šolah naj bo v tem času govor o naših rojakih v tujini. Na ta način bomo že pri mladini zbudili zanimanje in ljubezen do izseljencev, kot delajo drugi narodi.

Med našim narodom ne sme biti človeka, ki bi na izseljenško nedeljo prav ničesar ne storil za naše izseljence. Če bomo res vsi strnjeni v resnem delu in če bomo delali z ljubeznijo, bo delo Družbe sv. Rafaela uspevalo in rodilo kmalu bogate sadove.

Ogromna škoda bi bila za naša državo, če bi po naši krivdi utonilo na stotisoče naših rodnih bratov in sester v mrzli tujini. Pomagajmo jim in skrbimo, da se nam ne zgube ne v narodnem, še manj pa, da bi se nam zgubili v verskem oziru.

Na letošnjo izseljenško nedeljo prosimo prav goreče vsi Boga, da bi naši dragi bratje in sestre, odrezani od svoje matere domovine, ostali vsi zvesti Bogu in svoji rodni grudi.

Kri prevžitkarjev kliče

Kdor zasleduje zadnjih par let dnevno časopisje, se mora zgroziti pred naraščajočim številom umorov kmetiških prevžitkarjev. Toda naj kdo ne misli, da je to vprašanje šele od véera. Poznamo ga pri nas že dolgo, predolgo. Časih so se odigravale te žalostne le med domačimi stenami in komaj najbližja okolica je vedela, časih celo samo slutila bridke in grenke solze izgaranih kmetiških gospodarjev in gospodinj, ki so jih pretakali v poslednjih dnevih svojega življenja kot prevžitkarji. Zadnja leta, ko je zlasti pod razkrajajočimi posledicami svetovne vojne in pa brezbožnega materializma začela vest premnogih otopevati, pa ni več meseca, ko ne bi brali poročila o bolj ali manj zverinskem umoru očeta ali matere-prevžitkarice. Ko človek taka poročila bere, navadno kar ne more verjeti strahotnim odkoliščinam takih žaložiger in z grozo v srcu se sprašuje, kam drvimo.

Kako je splah z vprašanjem prevžitkarstva pri nas? Kmetiški gospodar in gospodinja sta časih samo vodila svojo hišo tja do šestdesetega, petinšestdesetega leta. Ko je imel najstarejši sin kakih 30 let, sta mu pre-

pusila domačijo, sama sta si pa izgovorila kot in oskrbo do smrti. Časih so to oskrbo podrobno določili v predajni listini, časih pa kar na splošno. »Stara« dva sta po mčnosti pomagala mladim pri delu. Večkrat je šlo to življenje po običajnih kolovozih naprej, dokler nista »stara« legla utrujena v grob, le prevečkrat so se pa pojavljale med starimi in mladimi tudi nesporazumljenja, prepiri in še celo kaj hujšega, zlasti če v hiši ni bilo dovolj strahu božjega. Že tedaj je bilo prevžitkarstvo pereče socialno vprašanje in kdor je poznal te razmere na kmetih, je tudi čutil živo potrebo, da ga je treba čimprej rešiti.

Prav zelo so se te razmere poslabšale po vojni. Vojna in povojne razmere so mnogim zamorile vest, izgini je strah božji, mladi so pozabili na četrto božjo zapoved in srea so postala zastrupljena od samogoljnega pohlepa. Pa ne samo to! Pri današnji bedi na kmetih tvori prevžitkar v resnici večkrat kar hudo breme v hiši. Premnogo imamo primerov, ko so si dali še v ugodnejših letih prevžitkarji svoje prejenke zapisati. Tedaj ti še niso bili tako občutni, a čim bolj se je položaj kmeta slabšal, tem težji so postajali. Kjer je

Še: O kmetijski zaščiti

vladalo prijateljstvo so se že pogodili v miru, kjer pa ni bilo strahu božjega, je postalo to razmerje pravi pekcl, ki se končuje večkrat z zverinskim umorom.

Da, kjer je hiša trdna in otrok malo, tem je stvar lahka. »Starac« dva sta si kupila ali postavila bajto, si izgovorila določeni užitek in so unaknili mladima. Toda koliko pa je hiš, ki bi pri nas prenesle tako rešitev tega vprašanja. Ogromna večina mora ostati doma in se tam občutita mlada dva »starac« kot nadležno breme. Le predobro poznamo namreč tisti, po svoji vsebini tako žalostni rek, da en oče in ena mati lahko vzredita dvanajst otrok, toda dvanajst otrok »ne more« skrbeti za enega očeta ali mater.

Trideset, štirideset let sta garala »starac« dva na svojem domu in skrbela za otroke. Vsaka mati sama najbolje ve, kaj prestane z enim samim in za enega samega otroka. Oče je vložil v dom poslednjo svojo moč, mati pa zadujo kapljo srčne krvi. Prava zver mora zato biti, kdor bi oporekal »starim« pravico do mirnega počitka na kraju svojih lastnih žaljev. In vendar tvorijo prevzičkarji zlasti dandanes res breme, ki ga je treba v medsebojni ljubezni prenašati.

Kajnov zločin je eden najgrših, kar jih pozna Sveto pismo, kako neprimerno bolj ostudno in zverinsko je še dvigniti roko na svojega lastnega očeta ali lastno mater. Ali nista taka hiša in tak rod prokljeta za vedno?

Ze ssmo to bi nas moralo prisiliti, da se začnemo prav resno baviti z vedno bolj perečim vprašanjem prevzičkarstva. Res je, prvo in glavno je, da se naseli v naše slovenske hiše vnovič pravi krščanski duh in strah božji. Res globoko krščanski vzgojeni otroci ne bodo nikoli in niti v najhujših okoliščinah dvigali svojih rok na svoje rodne starše, zato se na prevzičkarjih le prepogosto maščujejo njih lastni grehi pri vzgoji otrok.

Toda razen tega bi morali brezpogojno poskrbeti še za drugo, materialno stran tega vprašanja. Ta se ne tiče samo prevzičkarjev, temveč v enaki meri tudi poslov, kmetijskih delavcev itd. Gre namreč za starostno preskrbo vsega delovnega ljudstva. Kakor samostojen kmetijski gospodar, ki je skoro pol stoletja od zore do mraka garal na svoji kmetiji, ne zasluži, da bi mu na stara leta pregodružjali mladi vsak kozarec vina in vsako skorjo kruha, tako tudi ne more biti starostna nagrada pridnega hlapca ali poštene dekle — beraška palica. In kaj drugega ju v današnjih okoliščinah skoraj ne čaka.

Tu se v poštenem človeku vse upira in globoko v srcu mora vsak čutili, da nekaj ni prav, da se godi tu v nebo vpijoča krivica. Časih so ostali tudi mnogi posli do smrti v hiši in na krščanskih domovih so na stara leta potrpežli z njimi, danes se je v tem pogledu izpremenilo in brezplodno bi bilo pozivati k vrnitvi teh časov. Današnja doba kliče po drugačnih rešitvah in edini izhod iz tega je splošna starostna preskrba delovnega ljudstva. Časih to vprašanje ni bilo tako pereče in po mnogih bogatih državah še danes ni, kajti marsikje je povprečni zaslužek vsakega tdkr, da si — če je priden in varčen — lahko toliko prihrani za stara leta, da se skromno preživi. Če tega ni hotel, ne zasluži drugega kot beraško palico, za tiste, ki tega res niso mogli, so pa razne dobrodelne ustanove.

Čisto drugače je pa tam, kjer se velika večina prebivalstva v resnici ne more poskrbeti za stara leta, kajti večine onemoglih

Prijatelji našega lista z dežele so nam poslali v zadnjih tednih zopet celo vrsto nasvetov o tem, kako naj se reši vprašanje kmetijske zaščite. Nekateri ponavljajo stvari, o katerih je že bila beseda, zato priložimo iz raznih pisem samo nekaj misli.

Kot pred vesoljnim potopom.

Iz Suhe krajine: V »Domoljubu« sem čital, naj vrnemo denarnim zavodom zaupanje. Vlagatelji ga ne moremo, saj smo že vse noter znosili. Vrnejo naj zaupanje denarnim zavodom razni dolžniki, zapravljivci, pijanci, pretepači, preklinjači in »špilavci«, ki so si naš denar izposodili, nazaj ga pa ne dajo, ker jih zakon ščiti. V Beogradu ne vedo, kako so se pri nas mnogi lahkorniselno zadolževali in denar po gostilnah zapravljali ne samo ob nedeljah, ampak tudi ob delavnikih. Bilo je kot pred vesoljnim potopom, samo s to razliko, da je takrat Bog dobro ščitil in slabo pokončal.

In dobro uničuje. Zaščiteni ne bodo prstovoljno nikdar dolga plačali. Le dajajte jim z zaščito potuho, da bodo še bolj po gostilnah kričali: »Prej pa ne gremo dam, da se bo delal dan.«

Za zapravljivce smo varčevali.

Iz Mirnske doline: Šestdesetletnik sem in vse življenje sem hranil, da bi živel na starost brez velikih skrbi. Ker so dolžniki zaščiteni in ne vračajo hranilnici, ne dobim denarja, da bi si napravil topla obleko. Ze pol leta sem dolžan zdravniku za zdravlila, pa ne morem plačati. Varčeval torej nisem zase, ampak za zapravljivce. Tisti, ki so odnesli denar v inozemske banke, naj ga dajo nazaj, pa bodo vse posojilnice lahko delovale. Ali se bo našel kdo, ki bi se zavzel za dobro preureditev kmetijske zaščite?

Zakon naj pomaga samo vrednim!

Iz Krške doline: Nisem za popolno odpravo zaščite, saj so med prizadetimi tudi kmetje, ki so zaščite vredni. Ampak ne vsi. Poznani kmetja, ki je svoje dni jemal denar na posodo in kupoval vse, kar je bilo na prodaj, celo graščinsko posestvo. Zdej ne more ne naprej, ne nazaj, vendar se smeje, ker ga ščiti zakon, saj mu posojilnica ne more blizu. Ali naj država takemu pomaga? Poznam pa tudi služkinjo, ki je privarčevala tekom let nekaj tisočakov. Poročila se je na

starih ljudi ni mogoče vtačniti v ubožnice. Popolnoma napačno je zato naziranje, da si morejo privoščiti starostno preskrbo samo bogate države. Ne, te si jo lahko, a revne si jo morajo na en ali drugi način. Pred kratkim smo na tem mestu omenili, da so jo sedaj uvedli na Švedskem in celo brez vsakih novih davkov. Tam bo dobival odslej vsak nad 60 let star prebivalec po 300 Din mesečne pokojnine. Pri nas je ne zaktevamo za vse brez izjeme, pač pa za vse staro revnejše prebivalstvo, med katero spada vse delavstvo, vsi posli in tudi vsi manjši kmetje, katerih gospodarski položaj ni za las boljši od delavstva, če ne pogosto še slabši. S tem bi bilo rešeno tudi vprašanje prevzičkarjev, katerih kri trka na vest vsega naroda, zlasti pa onih, ki so odgovorni za njegov položaj in za njegovo usodo.

majhno posestvo, ki je imelo zelo slabo stanovanjsko poslopje. Drugo leto sta hotela z možem hišo popraviti, zato je zaupala čez zimo denar hranilnici. Pa glej, prišla je zaščita in reva ne more do denarja, da bi izvršila nujne poprave. Hiša postaja razvalina. Tisti, ki je z izposojenim denarjem tudi graščino kupil, pa se lahko smeje

— tudi tej revi. In takih slučajev je mnogo. Delovati bi morala posebna, nepristranska komisija, kjer bi poznavalci razmer določali, kdo je zaščite vreden in potreben in kdo ne. Na ta način bi se tudi zaupanje v denarne zavode zopet dvignilo.

Protestiramo proti splošni zaščiti.

Iz Bele Krajine: Tudi pri nas se nekateri vesele, da jim ne bo treba plačati dolgov. Smejejo se tistim, ki smo varčevali, čeč, vi ste stradali in stiskali kronce za deco in slabe čase, mi pa smo dobro živeli, zidali poslopja, si kupili zemljo, zdaj boste pa vi naše dolgove plačevali. Prav vam je. Zato mi »šparovci« najodločnejše protestiramo proti splošni zaščiti. Svetujemo merodajnim činiteljem, da dolg znižajo samo onim, katere je nesreča zadela po požaru, ali pri živini, vsi drugi pa naj plačajo, kar so dolžni.

Temelj vseh cen naj bodo kmetijski pridelki.

Iz borovniškega kota: Uradniki vseh zabavljajo na kmeta, češ, krva ima vsega zadosti. Ali ne razumejo, da mora kmet s pridelki rediti sebe, družino in pošle, davke plačevati, kolarju, kovaču, čevljarju, krojaču za delo odrajtovati, pri trgovcu železo in še marsikaj nujnega kupiti. Kako je s prodajo — če je sploh kaj za naprodaj — pa tako vemo. Pri meni se je zgodil ta slučaj: Krava mi je pred leti povrgla dvojtke. Po štirih tednih mi je mesar ponujal za vsakega skoro tisoč dinarjev. Nisem ju hotel dati. »Redil bom junčka,« sem si dejal, »in čez 4 leta bom prodal dva vola za deset jurjev.« In koliko sem dobil za oba čez štiri leta? Tri jurje. Zdej pa še nekaj glede zaščite, ki je za nekatere velika potuha. To je kakor s stanovanjsko zaščito. Dokler je trajala, nisi dobil stanovanja, zdaj ko ni zaščite, dobiš stanovanj, kolikor hočeš. Denar naj bi se po cenah kmetijskih pridelkov reguliral, pa ne bi bilo potreba nobene kmetijske zaščite.

Zigosajte ves papirnati denar.

Z Goronjske: Pred leti je bilo povsod dosti denarja. Takrat so ga imeli pastirčki več, kakor ga imajo danes gospodarji. Kar v hranilnico si šel; dva moža sta podpisala in denarja ni manjkalo. Eden si je kupil travnik, drugi gozd, tretji si je sezidal obširno stanovanje in ponosno hodil gori in dol. V gostilnah je namakalo vino mize in bla. Norca so se delali iz tistih, ki so varčevali. »Zdej bo regirala agrarna reforma,« so rekli, »in vsi bomo glih.« — Lahko bi se vse prav uiredilo. Denarja je še več, kakor ga je bilo pred petimi leti, saj imamo sedaj tudi veliko srebra. Papirnatega pa tudi ni nihče pojedel. Bogataši imajo še dosti denarja, samo boje se ga pokazati. Naši državni voditelji naj ukrenejo, da pride denar na svetlo. Ves papirnati denar naj se žigosa. Nežigosan denar naj po izvršenem žigosanju takoj izgubi veljavo, pa bo kmetu marsikaj jasno, kar danes še ni

Zdravje Tvojih zob ohrani

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

JRZ v naši banovini

V nedeljo, 24. novembra so se zbrali v Ljubljani predsedniki in podpredsedniki vseh okrajnih organizacij IRZ v naši banovini k prvi seji banovinskega odbora. Seje so se udeležili prav vsi upravičenci, med njimi tudi oba slovenska ministra dr. Korošec in dr. Krek.

G. minister dr. Korošec je imel ob tej priliki daljši govor, iz katerega posnemamo glavne, za nas vse važne misli:

Sedanja vlada je prišla na krmilo državnega življenja iz več razlogov:

1. da se vsled preganjanja, nasilja in drugih nezakonitosti nastala napetost in zategnenost v narodu počasi poleže in da nastopijo znova normalne razmere;

2. da damo narodu vsaj vse one svobode, ki so mu že po sedanjih zakonih dovoljene, kakor pri zborovanjih, društvih, v tisku, pri ustanavljanju strank itd. So namreč ljudje iz nedavne preteklosti, ki nas opravljajo, da smo celo preveč svobode dovolili, n. pr., da preveč shodov dovoljujemo, da dovolimo pisati o stvarih, o katerih se prej ni smelo pisati itd. Toda vse to se vrši po obstoječih zakonih;

3. da se strogo držimo zakonov in da povzdignemo zopet na potrebno stopnjo avtoriteto zakonov in državne oblasti, ki so pod prejšnjimi režimi toliko padli. Spoštovanje zakonov zahtevamo ne samo od naroda, ampak tudi od državnih organov. Ne zahtevamo pa od državnih organov, da so priganjači kakih političnih stranke ali lokalne koterije, nego da so, vedno upoštevajoč zakon, napram narodu dobri, vljudni, da mu pomagajo, državi pa zvesti in vdaní;

4. prišli smo na vlado, da popravimo, kolikor se še dajo popraviti, vse krivice, ki so mnogim poštenim državljanom bile v preteklosti prizadete;

5. da, kadar bo nastopila med prebivalstvom popolna pomirjenost, kadar se bodo polegli vsi valovi razburkanih strasti, kadar bomo lahko ugotovili, da je spoštovanje zakonov in državne oblasti vzorno, brezpogojno in absolutno, da tedaj široko odpremo vrata za vse svobode, ki jih narod zasluži, ki mu gredo in ki si jih tudi iz sreča želi.

To so glavne naloge, katere ima izvrševati in izvršiti sedanja vlada.

Najbolj se kajpada zanima naša politična javnost, kaj bo z volivnim zakonom in kaj bo z volitvami.

Kar se tiče volivnega zakona, pač noben človek ne bo mislil, da je njegovo izdelanje ali neizdelanje krivo, da se ne mislimo v najbližji bodočnosti na volitve. Volivni zakon je v ministertvu za notranje zadeve izdelan, in sicer ne samo v eni, ampak v več varijantah. Kadar bo treba, je lahko zakonski načrt pri skrajšanem postopanju v 14 dneh že zakon. Tehnika zakonodaje nas ne bo zadrževala.

Važnejše in bolj zanimivo je vprašanje, kdaj mislimo iti na volitve. Odgovor na to vprašanje ni enostaven. Kdaj bodo volitve, to je odvisno od različnih okoliščin.

Mi ne izključujemo sodelovanja s parlamentom. Ako se bo lahko nemoteno in neovirano delalo s parlamentom, nam ni treba siliti na volitve.

O naših odnosih do parlamenta lahko govorimo popolnoma iskreno. Saj so ti odnosi

znani vsemu svetu. Narodna skupščina ni izvoljena na temelju strank, ampak na temelju državnih list. Sele naša vlada je vpeljala v Narodno skupščino diferenciranje po strankah in programih. Kakor se je videlo, to diferenciranje napreduje jako težko. Pri volitvah predsedništva Narodne skupščine nam je vlak skočil iz tira. Mrtvih ni bilo. Večje nesreče tudi ne. Pri volitvah stalnih skupščinskih odborov, četudi so bile te volitve tajne, je šlo že boljše. Mi smo prepričani, da bo šlo vse boljše. Po zakonih programske kohezije je naše stališče vsak dan bolj zavarovano in trdno. Upamo, da se bo zakon, ki je bil sklenjen med vlado in Narodno skupščino samo z razumom, spremenil v zakon iz ljubezni.

Preden gremo na volitve, je treba, da prej nastopi tudi v prebivalstvu popolno pomirjenje, spoštovanje zakonov, upostavitve avtoritete državnih oblasti, z eno besedo, zdrava konsolidacija notranjih razmer. To si morajo posebno oni zapomniti, ki mislijo, da se dajo volitve izsiliti z grožnjami, levčarskimi frazami ali celo preziranjem veljavnih zakonov. V tem oziru se ne damo in se ne smemo dati premakniti.

Nazadnje pa lahko tudi izjavim, da vsaj mi od Jugoslovanske radikalne zajednice ne bi radi šli na volitve, dokler ne bo stranka JRZ dobro in solidno organizirana. In to intenzivno in estenzivno.

Mogoče, da gre to organiziranje malo bolj počasi, nego bi si mi vsi želeli. A mi si stranke ne ustvarjamo in si je ne želimo ustvarjati s pomočjo policije in oblasti. Meni ni znan noben slučaj, da bi se bil pri organiziranju stranke pojavil kak politični uradnik.

Po teh izjavanjih je lahko odgovoriti na vprašanje, kdaj pojdemo na volitve.

Na volitve bomo šli, kadar bodo orožniki lahko brez skrbi spali v svojih kasarnah, kadar bodo sreski načelniki lahko mirno reše-

vall v pisarnah svoje akte in kadar bodo stranke tako močne, da bodo lahko same v največjem redu in miru privedle ves narod na volišče.

O zunanji politiki nisem jaz poklican, da govorim. Samo to bi rad omenil z ozirom na zadnje dogodke v Aix de Provenca, ki tako globoko zadirajo v našo dušo in srec, da nam niso prav nič všeč. Mi nismo niti ne moremo lahko preboleti globoke rane, ki je bila zadana našemu narodu 9. oktobra lanskega leta. Vendar pa pričakujemo, da bo pravica v polni meri zadoščena.

Tajnika IRZ v naši banovini, minister v p. dr. Kulovec in Marko Kranjc sta podala podrobno poročilo o organiziranju stranke pri nas. Organizacija je izvedena brez vsakega pritiska v sleherni slovenski občini in članov se je priglasilo proti vsakemu pričakovanju veliko. Tudi na sedežu vsakega okrajnega glavarstva že delujejo okrajni odbori IRZ.

Glavna naloga te seje je bila, da pooblašeni zastopniki izvolijo banovinski izvršilni odbor IRZ za našo banovino. Soglasno so bili izvoljeni: za predsednika minister dr. A. Korošec, za podpredsednika g. minister dr. M. Krek, za tajnika minister v pok. dr. Kulovec, za blagajnika bivši predsednik občinskega odbora dr. Jos. Leskovar iz Maribora.

S tem je prva doba naše stranke uspešno zaključena in stranka prihaja v drugo, važnejšo, ko bo treba vse sile napeti za to, da pribori narodu onih pravic, ki mu v svobodni državi gredo. Zavedajmo se, da bo stranka samo toliko dosegla, kolikor bo njeno članstvo po številu močno in disciplinirano. Zato veljaj za vsakega poštenega Slovenca geslo: Edino v Jugoslovanski radikalni zajednici se je v danih razmerah mogoče uspešno boriti za naše pravice.

V Londonu se je priklopni avtomobil odpel od motornega avtomobila ter zdrčal po strmini navzdol in se s tako silo zaletel v neko hišo, da je ves prednji del podrl

VINA iz Centralne vinarne v Ljubljani bodo zadovoljila Vaše pivce najbolj

V VSAKO KATOLIŠKO HIŠO SPADA KATOLISKI ČASOPIS!

RAZGLED PO SVETU

Abesinsko-italijanska vojna

Niti italijansko, niti abesinsko uradno poročilo ne navaja v preteklem tednu z afriške fronte kakšnega spopada odločilnega značaja. S tem še ni rečeno, da se v času, ko to pišemo, se vrše zlasti na južni bojišču veliki boji, o katerih bodo poročali Italijani z vso naglico, če bodo potekali ugodno za nje. Abesinska uradna poročila nas obveščajo običajno o dogodkih, ki so se odigrali pred 14 dnevi in to zato tako pozno, ker Abesinci nimajo moderno urejenih telefonskih in drugih zvez in so navezani na svoje tekače. Na južnem bojišču Italijanom najbrže slaba preda, kakaj general Graziani prosi pomoči. Italijanski listi grozijo, da bodo njih aeroplani v par dneh popolnoma uničili Abesinijo z glavnim mestom Addis Abebo, ako bodo Evropejci še nadalje podpirali afriške divjake. Take grožnje so dokaz, da Italijani že sedaj, ko se z Abesinci še daleč niso udarili za res, izgubljajo živce.

Naj sledi nekaj pomembnejših poročil, o katerih je pisalo časopisje v preteklem tednu.

Abesinski car Hajle Selasije se je iz prestolnice pripeljal z aeroplanom na južno bojišče, ki se razprostira se večno več sto kilometrov južno od Bararja. Njegove čete so ga povsod navdušeno sprejele. Car je obiskal tudi bolnišnice in je ustanovil posebni fond za družine padlih vojakov. Ko se je abesinski državni poglavar z aeroplanom vračal proti domu, sta ga čez dve uri zalezovala dva italijanska aeroplana-lovca. Sta prišla prepozno, da bi cesarja ujela. Vendar je ta slučaj dokaz, kako razvito špijansko službo imajo Italijani po celi Abesiniji.

Abesinci so dosegli lep uspeh severovzhodno od Makale. O tem poroča časopisje šele sedaj, čeprav je bil dosežen že 12. novembra in sicer pri Hayzianu, 60 km severno od Makale. Abesinci so namreč prišli Italijanom za hrbet. Bilo je pozno ponoči. Oddelek, ki mu je poveljeval stotnik Rinaldi, je legel k počitku in nikomur se še sanjalo ni, da bi mogli Abesinci prodreti tako daleč v italijansko zaledje. Pa se je zgodilo. Abesinci so se neopaženo približali in začeli streljati iz strojnih pušk, nato pa so naskočili italijanski oddelek in vnel se je boj na nož, ki je trajal do jutranjih ur. Ob zori so se Abesinci umaknili v hribe, a so prizadejali italijanskemu oddelku strašne izgube. Smrtno zadet je padel tudi stotnik Rinaldi.

Tudi južno od Makale so Abesinci ujeli Italijane v past. V dolini so Abesinci postavili številne šotore in videlo se je, kakor da se je ustavil tam večji abesinski oddelek. Priplavalo je 20 italijanskih aeroplanov in so

več ur metali bombe — na prazno abesinsko naselje. Da bi bila bombardirovka uspešnejša, so se spustili italijanski zrakoplovcé zelo nizko. Tedaj so začeli Abesinci, skriti na bližnjih ribih, strašno streljati na italijanska zračna vozila. Vsi italijanski aeroplani so bili več ali manj prevrtani in aeroplan, v katerem je bil grof Ciano, Mussolinijev zet, se je moral spustiti na tla blizu Makale. Malo je manjkalo, da ni padel!

Abesincem v roke.

Abesinci so poleg tega napadli večjo italijansko karavano, ki je oskrbovala italijanske vrste z živili in drožjem ter strelivom. Abesinci so karavanarje uničili, mnogo uporabnega pa vzeli s seboj. Med družim so Abesinci na novo ugrabili štiri italijanske tanke.

Italijansko časopisje poroča, da se je pri nekem zračnem poletu smrtno ponestredil abesinski prestolonaslednik. Vest še ni potrjena. Pa če je tudi resnična, ne bo vplivala na izid vojne. — Angliško časopisje priča, da prično Abesinci začetkom decembra s plošnim napadom na vseh frontah. Drugi pa poročajo, da se na južnem bojišču okrog Sasabane že bije večja bitka in da se je nad italijansko fronto pojavilo že prvo abesinsko letalo. Če je vse to res, bo moral novoimenovani generatissimus afriških askarov, maršal Badoglio pospešiti svoje korake na bojišče, kjer je lahko vsaka zapoznela ura usodopolna.

KATOLIŠKA CERKEV

s Porast katoliške Cerkve. Okrog leta 1750 je bilo 100 milijonov, okrog leta 1830 že 150 milijonov, leta 1870 več kot 200 milijonov, 33 let pozneje 300 milijonov katoličanov. Danes se bliža število katoliških vernikov številu 400 milijonov. Ne pozabimo, da je to šele petina vseh ljudi na svetu. Treba bo še mnogo delati in moliti.

FRANCIJA

s Močno gibanje zoper sankcije proti Italiji se opaža v Franciji. Trdijo, da so gospodarski ukrepi Društva narodov proti Italiji le v korist Anglije. Izvoz premoga, petroleja in jekla še ni prepovedan in vse to izvažajo Anglija. Kar pa izvažajo Francija, je že sedaj vse prepovedano.

AVSTRIJA

s Razno. Zlato poroko sta obhajala bivši dvor France Certov in njegova žena Marija v Selah. — V Pliberku je umrla Lizika Potčnikova. — V okolici Grebinga so se mudili tirolski kmetje, ki nameravajo pokupiti več posestev. — Živinski prekupci v St. Marksu pri Dunaju so pristali na to, da odstopijo 20% svojega dobička, to je okrog 800.000 šil., posebnemu fondu, iz katerega se bo revnim gorskim kmetom podpiral nakup živine. — Minuli četrtek je začelo goreti v skladišču barvne trgovine Schellander v Celovcu. Gasilec se je posrečilo eksplozijo karbidnih plinov preprečiti, ki bi povzročila občutno

škodo. — V Šmartnu pri Celovcu je umrl bivši župan Jožef Ure. Svoječasno je rajal kandidiral na listi slovenskih poslancev in bil tudi kot župan zaveden Slovenec. Naj v miru počival!

POLJSKA

s Znižanje uradniških plač. Da uravnovesi svoj proračun, je Poljska uvedla nov davek na uradniške plače. Plače do 100 zlotov 1 zlot je okrog Din 8.50) mesečno so davka proste, od drugih plač se plačuje od 7 do 25 odstotkov davka. Obenem je poljska vlada znižala najemnino za mala stanovanja od 10 do 50 odstotkov. Mala stanovanja so poslala z nadaljnjo uredbo poljske vlade davka prosta.

EGIPT

s Revolucijo pripravljajo? V glavnem mestu Egipta vlada močno proliangleško gibanje, ki ga vodi egiptovska nacionalna stranka s svojim vodjem Nahat pašo na čelu. Stranka naglašja, da se bori za neodvisnost in svojo domovino in odklanja angleško nadzorstvo in vmešavanje. Vlada, v kateri sedijo zmerni zastopniki egiptovskega ljudstva in kateri načeljuje Nessim paša, je odredila vse potrebno, da grozeče gibanje usavi in uduši. Anglija je poslala na pomoč večje število vojaštva.

AMERIKA

s Komunist ali komunionist? Na nedavno se vršečem evharističnem kongresu v ameriškem Clevelandu je imel sijajni govor tudi njujorški poglavar Alfred Smitd, bivši kandidat za državnega predsednika. Govoril je o temi »Komunist ali komunionist« (tisti, hodil k sv. zakramentom).

DROBNE NOVICE

Angleške parlamentarne volitve so dale sledeči končni uspeh: vlada ima 428, opozicija pa 183 poslancev.

V seznamu držav, s katerimi prekinja Italija vse sportne odnose, ni Jugoslavije.

Zaloge petroleja italijanske vojske baje zadostujejo samo še za šest tednov.

20.000 sedežev bo v novem kinogledališču v Moskvi.

690 novih industrijskih podjetij so ustanovili v letošnjem letu v Rusiji.

2 minuti potrebuje radio-glas, da pride okrog sveta, so izračunali v belgijskem Bruslju.

1836 odvetnikov ima Češkoslovaška.

Število brezposelnih v Nemčiji se je zvišalo v oktobru za 144.000 na 1.828.000.

Velik vihar je divjal na Črnem morju Mnogo škode!

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremite denar v lugoslavijo en hitreje in po najboljšem dnevnem kursu. Vrh vse bančne poste najkvalitetnejše.

Poštne uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No. 56-64 Bruxelles. FRANCIJA: No. 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No. 1429-66 Rotterdam. LUKSEMBURG: No. 2987 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

Trdo stolicco,

katar debelega črevesa; neprijeten počutek valed zaprtja zdravi prirodna

Franz-Josefova

grenka voda zavžita po eno malo časo zjutraj in zvečer.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. št. br. 13486, 28. V. 25.

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALA

Podpisani se upravi >Domoljub< lepo zahvaljujem za poslano podporo 1000 Din, katero sem prejel kot naročnik >Domoljub< po skupnem uradu zato, ker mi je dne 28. oktobra pogorela hiša.

>Domoljub< hočem ostati še nadalje svet.

Gozd-Breg, 11. novembra 1935.

Štrifof Alojzij, s. r.

OSEBNE VESTI

d Sv. mašniško posvečenje je prejel dne 21. novembra 1935 v Kurseongu na daljni Himalaji naš rojak p. Viktor Sedej iz Velike Ligojne pri Vrhniki.

d Za novega poveljnika topništva dravske divizije v Ljubljani je imenovan brigadni general Miloje Popadič.

d Za novega komisarja Mestne hranilnice v Ljubljani je imenovan predsednik upravnega sodišča v pok. dr. Vrtačnik. Komisar pri Zdrušni gospodarski banki pa je postal dr. Cesnik.

DOMAČE NOVICE

d Radio-postaja Ljubljana bo letos priredila v nedeljo 1. decembra od 10—11 zvečer izseljensko uro s posebnim peštrim programom, na katerega opozarjamo vse naše

be pri umoru pokojnega kralja Aleksandra. Zagovornik obtožencev je tako burno nastopal, da je dobil najprej uskor, nato pa so ga črtali iz spisa odvetnikov. Razprava se bo nadaljevala v januarskem zasedanju. Del francoskega časopisja radi odložitvo razprave ostro napada francosko sodstvo. Mislimo, da imajo pri tem procesu višje sile svoje prste vmes. Pri procesu bi prišlo namreč z dokazi na dan, kdo je pravi povzročitelj atentata na rajnega kralja, kdo je zločinca plačeval, kdo jim dobavljal orožje in še marsikaj zanimivega, kar bi bilo nekaterim državam neprijetno. Vsa naša javnost želi, da naj se proces nadaljuje brez ozira na morebitne drugačne želje sovražnikov naše države.

d Naj bo konec zapostavljanja. >Slovenec< piše: Pred dnevi je prišlo v državo 6 motornih vagonov, ki so bili napravljeni na Danskem. Vse kaže, da Slovenija ne bo dobila niti enega motornega voza, dasi ji je bil obljubljen. Slovenija s svojim močnim potniškim prometom res ne reflektira na male motorne vagonce, temveč na velike, ki bi se v Sloveniji izplačali na kratkih progah n. pr. na kamniški ali na vrhniški. Vagon, ki sprejme kakih 40 do ljudi, in ki mu ni mogoče dodati priklopnega vagona, pa je za slovenske prometne razmere neuporaben.

d Sprememba v vodstvu gasilstva. Minister za telesno vzgojo naroda je imenoval novo starešinstvo in del uprave Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije. Za starosta je imeno-

1

Prehlajeni?
Za 1 DINAR

tablete Aspirina, ki odpravijo vse bolečine! Varujte se ponaredb! Na vsaki tableti je uterjen Bayerjev križ.

ASPIRIN

Dr. J. B. Bayer & Co. AG. 1874-1935

sklenil tako prevedbo, ki ne bo občutno zadelo nastavljenecv.

d Nove granitolome začno izkoriščati pri St. Lovrenu na Pohorju.

d 100 rudarjev štrajka v Stanovskem pri Poljčanah.

d Zenske — kateheti. Na belgrajski pravoslavni fakulteti je vpisanih tudi 20 slušateljic. Ena je že dovršila bogoslovje in bo nameščena kot katehet.

d Za lačne Hercegovince je darovala zagrebška mestna uprava en milijon dinarjev.

d Avtomobili ponoči ne trobentajo več po zagrebških ulicah, ampak dajejo potrebna znamenja samo s svetlobo. V Ljubljani se pa pravo trobentanje ponoči šele začne!

d Šestdesetletnico obstoja je te dni slovesno obhajala ljudska šola na Grabnu v Ljubljani.

d Spremembe občinskih mej. Notranji minister gosp. dr. Anton Korošec je podpisal tri uredbe, in to uredbo o ustavitvi občine Begunje na Gorenjskem s sedežem v Begunjah, kateri se poleg bivše občine Begunje priključijo vas Zapuže, ki je dosedaj spadala pod občino Mošnje, nadalje uredbo o izključitvi krajev Griže in Pristava v litijškem okraju iz občine Stena in priključitvi občini St. Vid, ter slednjic uredbo o izločitvi krajev Leševica in Jeruzalem v ptujškem okraju iz občine Ivanjkovec in priključitvi občini Sveti Miklavž.

d Svoj dom so zgradili na Pohorju mariborski postarji.

d Razveljavljena obsojba Bafe. Kakor smo poročali, je mestno poglavarstvo v Novem Sadu obsodilo vodjo podružnice Bafe v Novem Sadu zaradi nedovoljene razprodaje. Obsodilo je banska uprava razveljavila, ker ni bila obsojena tvrdka zaslusna in ker ni uesino poglavarstvo dokazalo, da se je upravljalna nedovoljena reklama. Tudi je bilo v tvrdkinem inseratu izrečno objavljeno, da se bo predajalo 5000 parov čevljev z manjšimi tvorničnimi napakami ter je tabišna predaja dopustna. Iz inserata je mogel vsakdo razvideti, da ne gre za opustitev prodajalnice, temveč da se bodo poleg prav izdelanih novih čevljev pro-

Kaj pravi gospa Ivanka k temu?

Prav res je nespametno kaznovati takega revčka, če se zamože. Zakaj pa imamo terpentinovo milo Zlatorog? Njegova obilna, gosta in bela pena odpravi prav hitro vsako ponesnaženje. In perilo je zopet kakor novo, snežno belo in duhteče.

Zlatorogovo TERPENTINOVNO MILO

izseljence širom sveta, ki morejo vloviti njene valove, da poslušajo ta program: 1. Pesem: Bodi zdrava domovina. 2. Pozdravi oblasti. 3. Pesem: Na tujih tleh. 4. Govor: Naši bratje in sestre v tujini, govori gosp. katehet Jože Premrov. 5. Pesem: Oj hišica očetova. 6. Deklamacija: Pesem izseljenca, spesnil Lojze Fajdiga. 7. Pesem: Kje dom je moj. 8. Deklamacija: Klic iz daljnega sveta, spesnil Jože Vovk. 9. Pesem: Iz stolpa sem. Pevske točke pojo učenci in učenske državne narodne šole Moste-Ljubljana.

Jože Podslivniški:

d Prekinjena razprava proti soudeležencem umora našega kralja. V francoskem mestu Aix en Provence se je pričela te dni velika razprava pred porotnim sodiščem. Mijo Kralj, Rajič in Pospisil so obtoženi soudelež-

van dr. Milan Matič, odvetnik iz Novega Sada, za podstarosta Stanko Zagar, senator mesta Križevci, in Konrad Goligranc, gradbeni podjetnik v Gaberju pri Celju in član osrednjega odbora gasilske zajednice Dravske banovine. Za glavnega urednika Zvezinega glasila je imenovan Ljudevit Musek, šolski upravitelj v St. Vidu pri Ptujju in podstarosta gasilske zajednice Dravske banovine. Za člana uprave je izmed Slovencev imenovan Anton Cerer, podstarosta gasilske zajednice Dravske banovine.

d Mariborski občinski svet je soglasno sklenil, da uredba o znižanju plač, v kolikor zadane mestno nastavljenecv v Mariboru nimajo previsokih plač ter je vsled tega zoper znižanje. V slučaju, da nadzorna oblast kljub temu zahteva znižanje plač, je mestni svet

Dne 25. novembra je minilo 100 let, odkar je bil rojen veliki ameriški milijarder in kleni kralj Andrew Carnegie. Rodil se je na Škotskem, bil v mladih letih tekač ter postal najbolj slovesni kapitalist sveta. Na sliki ga vidimo starega 84 let, malo pred smrtjo. — Umrl je 11. avgusta l. 1919.

dajali tudi čevlji z napakami. Zato da je lahko vsakdo vedel, da ne gre za razprodajo.

d 10.000 Din podpore za nabavo kletarskih potrebščin je prejela od ministrstva »Vinarska in kletarska zadruga v Metliki«.

d Lesni izvoz v Italijo doslej še ni prenehal. Iz Sušaka poročajo, da izvajanje sankcij (gospodarskih ukrepov proti Italiji) doslej ni ustavilo našega lesnega izvoza v Italijo. Poleg naših parnikov so bili te dni v sušski luki: en veliki holandski, en angleški, en grški ter trije italijanski parniki, ki se naprej nakladajo les za Italijo. Napovedan pa je prihod še dveh italijanskih parnikov, ki bosta tudi naložila les za Italijo.

d Zakaj se slabo gospodarji. Glasilo slovenskih trgovcev priobčuje pod ravno kar navedenim naslovom članek, v katerem med drugim poudarja, da je prvi pogoj dobrega gospodarstva sodeležba pri odločanju o državnih izdatkih onih, ki nosijo glavno davčno breme. V tem pogledu imenuje »Trgovski list« trgovce in industrije, obrtnike in podjetnike. Mi smo in smo bili vedno zato, da sodelujemo pri državnem gospodarstvu vsi stanovci. Ne moremo pa deliti mišljenja, da so prej navedeni stanovci glavni davkoplačevalci, vsakjako tako industrija kakor trgovci in drugi

so je nekaki davčni pomagali, ki zbirajo denar. Davke pa plačuje v ogromni večini ljudstvo, in prej navedeni prevale nanj vsak posebek davka in vsako novo naklado.

d Na vse se spominjo. Na zemljišču Rafine tvornice v Borovu so začeli s poskusno gojitvijo industrijske rastline »Luffa cylindrica«, ki se uporablja za vložke v čevlje proti potanju.

d Trije španski lesni veletrgovci so prišli v Sibenik, da uredijo dobavo našega lesa za Španijo.

d Potrošnja goriva in mazil pri naši železnici. Naše železnice so porabile v letu 1934 skupno 1.495.000 ton premoga, za katerega so plačale 246 milijonov dinarjev. Premog so nabavljale v 53 zasebnih in državnih premogovnikih. Potrošnja goriv je kljub povečanemu prometu padla za 2,9%, potrošnja mazil za stroje pa celo za 7,5%, kar priča o zbolšanju gospodarjenja pri železnicah.

d Vsaka občinska trošarina na električni tok je prepovedana. Tako je odredil finančni minister.

d Cene kruha so znižali novosadski peki. Črni kruh stane 1,75, polbeli 2, beli pa 2,50 dinarjev za kg.

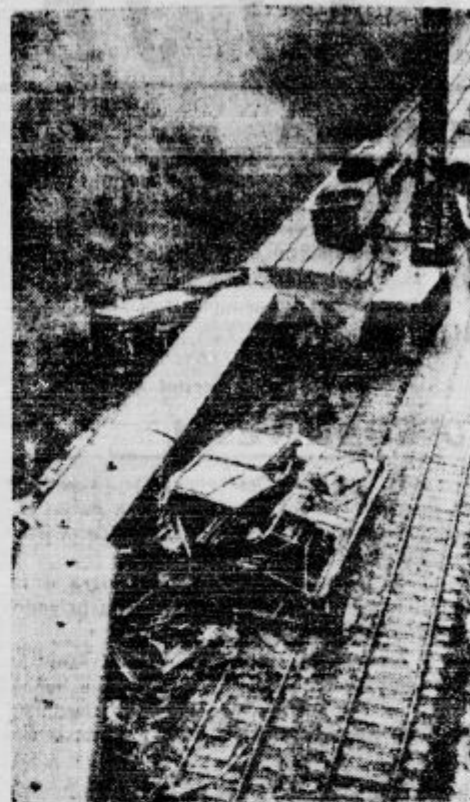
d Da se dogovarja o nadomestilu za izgubljeni trg v Italiji, je odšel načelnik našega trgovskega ministrstva v angleški London.

d Resno gibanje za zboljšanje položaja je nastalo med gradbenimi delavci v Ljubljani. Gradbeni delavci predvsem zahtevajo uveljavljenje samobsebi umevnega osemurnega delavnika ter določitev najnižje dopustnih mezd. Mezde gradbenih delavcev zadnje čase sramotno padajo, to je na 3,50, celo na 3 Din na uro. Zaradi teh nizkih mezd nimajo škode samo delavci, temveč vse naše gospodarstvo. To priznava tudi gradbeni podjetniki sami. Gradbeni delavci zahtevajo tarifno pogodbo po zgledu gradbenih delavcev v Češkoslovaški.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Službeni obisk v Slov. krajino in Prlekijo je napravil pretekli teden ban dr. Natlačen. Ljudstvo ga je povsod sprejelo kot svojega prijatelja.

d Trije uspeli politični sestanki ministra tr. Kreka so bili zopet te dni. V soboto zvečer so se zbrali volilci v Dola pri Ljubljani,

V grotiji Hampshire na Angleskem je skočil s tira vlak, ki je vozil mlieko

v nedeljo popoldne v Notranjih gorinah, zvečer pa pri D. M. v Polju.

d Za samostojno okrajno glavarstvo v Skofji Loki je posredovalo te dni pri banu dr. Natlačenju odposlanstvo iz prizadetih krajev. Upanje je, da bo zadeva do spomladi ugodno rešena.

d Narodna skupščina se po poročilih nekaterih listov zopet sestane 10. decembra in bo zborovala do Božiča.

d Državni proračun za leto 1936/37 je finančni minister predložil narodni skupščini. Vsi izdatki znašajo 10,3 milijarde in je proračun za pol milijarde manjši kot lani.

d Z zbora izvenparlamentarne opozicije. V Petrovgradu je Milan Pribičević povedal tudi tole: Hrvati imajo popolno pravico, da si zajamčijo svojo narodno samobitnost in kulturo v okviru široke avtonomije v mejah Jugoslavije. Važno je, da je srbski del združene opozicije to sprejel in da hoče skupno »Hrvati rešiti hrvatsko vprašanje«.

rva slika iz krvavih nemirov v Kairu. Anglo-egiptovsko vojaštvo prvi dan nemirov se pripravlja, da poseže vmes. Pri nemirih je bilo mnogo mrtvih in ranjenih.

MR. BAHOVEC Pri

poapnenju žil

„Planinka“ - čaj

Mr. Bahovec

Paket Din 20 — v apotekah

Reg. S. Br. 8697 Z. VII. 1935.

d Svoj tednik »Novo riječ« ustanove bivši samostojni demokrati v Zagrebu, ki so prišli Svetozarja Pribičevića.

k Ljudskim odrom priporočamo vojno dramo v 5. dejanjih: »Živ pokopan«. Igra je zanimiva in napeta. Primerna je za vsak oder. Prišite na naslov: Kušar Tone, Rateče 20, p. Skofja Loka.

NESREČE

d Pogorela je cerkev nad Baragevim grobom v Marquette v Ameriki. Škofovi ostanki so nepoškodovani.

d Skoraj cela domačija je pogorela šumarskemu nadsvetniku ing. Janku Urbasu pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju.

d Požar je uničil na Kreuzbergu v Slov. goricah gospodarsko poslopje last posestnika Ferdinanda Svera iz Ščavnice.

d Ugenj je ugonosil velike gospodarske poslopje posestnika Jakoliča v Krčevini pri Vurbergu.

d Zaradi kratkoga stika je zgorel dinamo v mlina Anona Lana pri Zgornji Polskavi.

d Nenadoma se je padel strop. Tesarji kaogoni so stavili novo ostrežje pred 14 dnevi pogorelega gospodarskega poslopja kmetice Terezije Klobasa v Kunovi pri Begovi. Med tesarji je bil tudi 50 letni posestnik Iv. Ozvatič. Proti večeru, ko so ravno hoteli končati delo, se je nenadoma vrli strop in pokopal pod seboj razen Ozvatiča še tri delavce. Ozvatiča so potegnili iz rusevin nezavesanega, najbrže ima zlomljeno hrotenico, ostali trije pa so odnesli te lažje poškodbe. Poklicani zdravnik je opredil takojšen prevoz v bolnišnico.

d 50 hiš in gospodarskih poslopj je te dni poplavila voda v Dolnem Logatcu.

d Med spanjem je padel s stena na pod in se ubil 50 letni upokojeni železnik Jernej Zelenko iz Zgornje Sv. Kungote.

d V trehuh ga je udarila. Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah je ginal 18 letni Anton Santel zvečer konje s paše v hlev. Pri tem se mu je kobila iztrgala ter zdrvela nazaj na pašnik. Fant je stekel za njo ter jo skušal ujeti za uzdco. Ko pa se ji je približal od strani, se je žival nenadoma obrnila ter udarilo z vso silo s kopitom nazaj. Nesrečen slučaj je hotel, da je udarec zadel Antona v trebuh. kmalu po usodnem udarcu je mladenič izdihnil.

d V potok je padel in utonil Alojzij Pušec iz Lobnice pri Mariboru. Zadnji čas je bil zaposlen pri podiranju dreves v Hrasju.

NOVI GROBOVI

s Grenka posem. V Novem mestu so pokopali redovnika Aleksija Pirnata. — V Kostanjevici je umrl hraničinski ravnatelj v p. Ivan Gerlovič. — Na Pobrežju pri Mariboru so pokopali učiteljico Marijo Sorič. — Na Planini pri Sevnici je zapustil solzno dolino 91 letni posestnik Jakob Repar. — V Korneuburgu pri Dunaju je izdihnil 73 letni major v pok. Gustav Franzl. — Na Golniku je zapala v Gospodu srbska časnikarica Helena Dukič iz Belgrada. — V Velenju je umrl dekan gosp. Ivan Kotner. — V Kranju je preminul 87 letni Peneš Franc, služboval davčno uprave v p. — V Cirkovcih na Dravskem polju je odšel v večnost 45 letni posestnik Jernej Kirbiš iz Starošincev. — V Primekoven pri Litiji je zapala v Gospodu Janežičeva Anica. — V Gradcu pri Litiji je odšel v večnost 75 letni upok. logar Peter Repovž. — V Pobrežju pri Mariboru so djali v grob industrijalca Emerika Wögererja. — V Budvi so pokopali veleposestnika Luko Medina. — V Mariboru je odšel v večnost uradnik drž. žel. v pok. Anton Rebol. — V Repnjah je umrl desetletni naš naročnik Janez Brank, ki zapuščal ženo in devet neposkrbljenih otrok. — V Ljubljani so umrli: soproga vetelgovca

Zanesljiva žarnica

je tako ekonomična in daje
tako prijetno svetlobo, kakor

Tungstram

nitka v dvojni vijajnici

Kako je slovensko ljudstvo „volilo“

(Nadaljevanje.)

Ni manjši teror niso izvajala privatna podjetja vseh vrat na svoje uslužbenstvo. Kjer gospodar podjetja sam ni hotel izvajati nasilja nad delavci, so to storili njegovi ravnatelji, poslovodje itd. katerim gospodar tega ni mogel preprečiti, ker so teroriste ščitile oblasti.

Osrednja organizacija industrijskih podjetij je po nalogu banske uprave pozvala vse svoje člane, to je industrijska podjetja, vestno izvršili. Kaj so podjetja delala s svojim delavstvom, naj služi v ilustracijo okrožda se z vso energijo angažirajo.

Podjetniki in podjetja so to tudi nica Trboveljski premogokopne družbe, ki se glasi:

»Vsem pri nas zaposlenemu osebju! Razumljivo je, da se naše podjetje lahko razvija in napreduje ter da mora nuditi službe svojim delavcem le tedaj, ako sta v državi zasigurane red in mir. Ker bi udeležba pri volitvah v narodno skupščino imela nedogledne posledice, vstred katerih bi bil lahko ozročen red in mir v naši državi, zato pozivljam vse delavstvo in drugo svoje osebje, da se dne 8. novembra kot volivci brez izjeme udeležite volitev v narodno skupščino. Kdor ne gre volit, ta ni zvest svojemu delodajalcu in mora računati s tem, da ni zanj mesta v našem podjetju. Naše podjetje bo vodilo o udeležbi na volitvah od strani tukajšnjega delavstva in ostalega osebja točno evidenco. Na mesto nezvestih delavcev se bodo na novo na delo sprejeli le oni možje, ki se bodo lahko izkazali s potrdom svoje občine, dne 8. novembra volili v narodno skupščino. Kdor je torej sam sebi in svoji družini, kralju in domovini ter svojemu delodajalcu zvest, ta bo dne 8. novembra izvršil svojo volivno dolžnost.«

Slične fermane je izdala Trboveljska tudi vsem delavcem na drugih rudnikih. Celo tako daleč je šla, da je kategorično zagrozila z odpovedjo stanovanj onim, ki ne pojdejo volit. Na ta način se je uklonilo do 6 tisoč delavcev, ki so bili oropani volivne svobode.

Ljudmila Smrkolj, roj. Katalan, prometni uradnik Ivan Teržinar, soproga izdelovalca krajjskih klobas Ivanka Urbas, zasebnica Roza Linsinger in 65 letna Marija Košenina. Naj počivajo v miru!

katero jim daje ustava in volivni zakon. Kar je delala Trboveljska, isto so delala tudi druga podjetja. Enak ukaz in s sličnimi grožnjami je izdala Kranjska industrijska družba na Jesenleah.

Isto so napravili veliki podjetniki H. in Richer, Dolene, Javernik, uprava Auerspergovega posestva Turjak, sekvester Widischgrätzovih gozdov v Planini itd. itd.

Povsod je bila izdana parola: Kdor ne gre na volišče, izgubi službo. V strahu za vsakdanji kruh so šli delavci na volišče proti svojemu prepričanju, ko pa so bile volitve končane, odpuščajo podjetja drugo za drugim na stotine delavcev tudi takih, ki so se udali volivnemu terorju in šli na volišče.

IV.

V Ljubljani se je osnoval centralni akcijski odbor za volitve v narodno skupščino pod vodstvom profesorja dr. Pestotnika. V tem centralnem akcijskem odboru so sami vneti pristaši bivše SKS in SDS in zagovorniki terorja. Ta akcijski odbor si je prisvojil vso oblast nad glavarji, orožniki, učitelji itd. in izdal navodila, kako je treba z nasiljem izvesti volitve. Glavarji in drugi so se ravnali točno po teh navodilih. Zanje ni bila morda ustava, ne volivni zakon, ne zakon o notranji upravi, za glavarja so bila morda edino le povelja akcijskega odbora. Z okrožnico ad 29. oktobra 1931 je centralni akcijski odbor naročil med drugim tudi: 1. Na dan pred volitvami in na dan volitev se morajo razobesiti na javnih in privatnih poslopih državne zastave. 2. Organizacije naj prevzamejo gasilce, Sokoli, stanovske organizacije itd. 3. Skozi vasi naj na dan volitev vozijo avtomobili in kolesarji z letaki, ki pozivajo na volitve. Na tovarne avtomobile nas se spravijo močne grupe živahnih agitatorjev, ki naj nprestanu krožijo po vsem okraju in se ustavljajo za krajši čas v vsaki vasi. 4. Vse avtobuse rednih prog je opremiti v agitacijskimi napisi. 5. Vršiti se mora stroga evidenca o tem, kdo se je volitev udeležil, kdo ne. Zbrati je imena vseh tistih volivcev, ki 8. novembra ne bodo volili. Opozoriti je slehernega volivca, da če ne bo volil, nima ničesar pričakovati od države. Ljudem je vtreba pojaniti, da znači »država« poleg upravne oblasti tudi še finančno in davčno oblast, obrtno oblast in končno žandarmerijo.

Kako skrbijo drugi narodi za svoje rojake v tujini

Kdor danes pazno zasleduje svetovno časopise, ki gre iz tiskarne v velikanskih nakladah v širni svet, bo zasledil v njem poleg drugega tudi to misel: Pomagajmo in rešujmo naše brate in sestre, da nam ne utonejo v mrzli tujini. Oni nam utirajo pot v svetu s svojim delom in nam leto za letom večajo naše politične, gospodarske in kulturne meje.

Odvč bi bilo, da bi omenjali vse te velike narode, ki s tako paznim očesom in odprtim srcem omogočajo svoji krvi v tujini tako lep razvoj in obstoj v vseh področjih človeškega udejstvovanja. Za danes naj omenimo le dva naroda, ki bivata v naši bližini in ki se še na prav poseben način zanimata za svoje izseljence v tujini. To so Nemci in Poljaki.

Da so danes nemški izseljenci po vsem svetu tako dobro organizirani v kulturnem, političnem in verskem področju, se morajo zahvaliti svoji stari domovini — Nemčiji. Nemška država z veliko uvidevnostjo, skrbjo in ljubeznijo čuva svojo kri, ki je razkropljena po vsem svetu. Danes ima o Nemci nad 30 milijonov izseljencev, od teh je dobra polovica katolikov, ostali pa so v pretežni večini protestanti. Povsod, kjer se je naselil nemški živelj, mu je domovina takoj preskrbela organizacijo, ki v prvi vrsti skrbe za to, da se ohrani nemški jezik in prístni nemški duh. Te organizacije so vedno v živih zvezah z domovino 65 milijonskega naroda in ta se dobro zaveda, da ima v svojih izseljencih močno oporo v svoji zunanji politiki. De pa so ti stiki možni in realni, zato so si Nemci ustanovili v domovini razna društva, ki inajto samo to nalogo, da so v stalni zvezi z rodno krypto v tujini. In vsa ta društva z ogromnimi denarnimi zneski podpira država. Danes ima Nemčija taka društva v vseh večjih nemških mestih, ki zelo uspešno delujejo. Dobro bo, da si od bližje ogledamo ta društva in njihovo delo. Nemci imajo glavnem tri društva, toda vsi so med seboj v tako tesni zvezi, da se ločijo le po imenu, ne pa po namenu. In ta so: Družba sv. Bonifacija, Družba sv. Rafaela in Društvo za Nemce v inozemstvu. Poleg tega pa je tudi močno protestantsko Gustav-Apollovo društvo.

Družba sv. Bonifacija skrbi predvsem za nemško diasporo. Rafaelova družba za izseljence preko morja. Društvo za Nemce v inozemstvu, glavno gibalno teh dveh društev, pa skrbi za nemške majšine v Evropi, obenem pa vodi glavno evidenco za diasporo in inozemstvo. Poleg teh društev so se razni »Inozemski instituti«, ki imajo to nalogo, da skrbe za izseljeniške liste in revije, za propagando med narodom, obenem pa preiskujejo zgodovinski, politični in gospodarski razvoj izseljencev s tem, da izdajajo številne liste in debele knjige. Tu so nastanjeni tudi bogati izseljenški muzeji.

Poleg vseh teh društev in institutov so še druga društva in organizacije, ki so omenjenim glav-

Prva žaka, ki je prišla v Evropo po stratosfernem poletu ameriških stotnikov Andersona in Stevensa, katera dva sta s svojim zrakoplovom »Explorerjem« dosegla čez 20.000 metrov višine. Na sliki vidimo, kako spravljajo gondolo.

nim društvom podrejene. To so številna prosvetna, politična in cerkvena društva, ki zbira o denarne prispevke za rojake v tujini. Vsaka škofija in vsaka župnija je močna edinica, ki podpira glavna gibalna izseljenškega udejstvovanja. Vsa ta društva po škofijah s podporo vzdržujejo revne dijake, ki so se odločili, da se posvetijo kot učitelji in dušni pastirji delovanju med svojimi rojaki v inozemstvu; ta društva podpira izdatno tudi država.

Skrb za nemške izseljence goje zlasti po osnovnih, srednjih in visokih šolah. Neverjetno je, koliko že otroci v osnovni in srednji šoli zbera denarja za svoje brate in sestre v tujini. Da je mogoče to izseljenško misel tako širiti med nemškim narodom, gre zasluga osnovni šoli, v kateri se otroci seznanjajo s temi važnimi narodnimi vprašanji. Nemške univerze imajo tudi posebne stolice za izseljenško vprašanje.

Omeniti moram tudi to, da imajo Nemci v rajhu lepo število lepih in prostornih kolegijev, kjer študirajo izseljenški dijaki in se seznanjajo podrobno z izseljenškim vprašanjem. Letos so otvorili tudi posebno slemenišče za duhovski narščaj, ki bo deloval pozneje med izseljenci.

Zadnja leta pa poskušajo Nemci vzdrževati močne vezi z izseljenci s pomočjo radia. Radijska postaja v Stuttgartu skoro vsak teden prireja najrazličnejša predavanja za svoje rojake v tujini. In to sredstvo se jim je sijajno obneslo, ki že rodi bogate sadove.

Glavna opora nemškemu izseljenstvu pa je brez dvoma duhovščina. Danes je ni po svetu nemške kolonije — vsaj katoliške ne — ki bi ne

imela tudi svojega dušnega pastirja, ki je njen dušni, kulturni in politični vodnik. Vse te izseljenške duhovnike pa bogato podpira državna oblast.

Nemškemu vzoru sledi tudi Poljska. Poljaki imajo danes nad deset milijonov ljudi v tujini. Glavni pogon in zamah za poljske izseljence je dala katoliška duhovščina, ki je že dolgo motrila velike nacionalne in moralne nevarnosti, ki prete vsakemu človeku v tujini, če je prepuščen samemu sebi. Pa tudi država ni držala križem rok, ampak je z velikim razumevanjem pomagala uresničiti veliko zamisel poljskih škofov z denarnimi prispevki. In tako so s skupnimi močmi zgradili ogromno slemenišče za bodoče izseljenške duhovnike. Za to slemenišče je država prispevala nad 15 milijonov dinarjev. Neka grofica je podarila kardinalu dr. A. Hlondu velik in lep grad, kjer naj se vzgaja srednješolska mladina, ki se hoče vzgojiti in posvetiti delu za poljske izseljence. In na ta način raste lepo število duhovnikov in laikov, ki so pionirji poljskega duha in jezika s svojimi rojaki v inozemstvu. V školskem področju zelo lepo delujejo redovnice-učiteljice za zdravo duhovno in narodno hrano mladine, ki odrasča v tujini.

Da pa ostanje zveze med domovino in tujino še odje in pristrčnejše, pošilja poljska država vsako leto visokokoletce: teologe in laike med izseljence, ki prireajo razna škofična predavanja o njihovi domovini. In usrehek teh predavanj je velikanski, saj ob takih prilikah izseljenci živo občutijo vso ljubezen in toplotno domače besede in pesmi in obenem spoznajo, da jih mati-domovina vedno z ljubeznijo spremlja v mrzli tujini.

Poljaki in Nemci gredo z duhom časa naprej: znajo udariti po železu, ko je žareče Nemški in poljski narod se zavedata, da je izseljenško vprašanje eminentne važnosti za državo v verskem, moralnem in narodnem oziru, zato pa se zares tudi brigajo za svojo kri, da jim ne utone v mrzli tujini.

Mi seveda se ne moremo meriti s temi narodi in ne moremo storiti vsega tega za naše izseljence, kar ti store za svoje. Gotovo je pa tudi, da bi veliko več mogli in morali storiti, kakor smo do zdaj storili. Tedaj, ko je bilo naše izseljevanje na vrhuncu, smo mi spali, drugi narodi so pa pridno delali. Zbudimo se vsaj zdaj in pojdemo na delo in rešimo, kar se še rešiti da. Družba sv. Rafaela in Ljubljani sama ne zmore tega dela, treba je, da jo podpre ves narod z denarnimi žrtvami. Danes šteje omenjena družba par sto članov — naših ljudi pa je v tujini več stotisoč. Ne smejo bi biti pri nas hiše, ki ima v tujini svoje člane, pa da bi ne bila članice Družbe sv. Rafaela. Mislim, da bi prav lahko vsaka taka hiša prispevala kot članica letno po deset dinarjev. Šele tedaj, ko bo ves naš narod podprl težko delo Družbe sv. Rafaela z denarnimi prispevki, bo šlo delo od rok. Korist tega dela pa ne bodo občutili samo naši izseljenci, temveč tudi naša država. Ne pustimo, da bi naši bratje in sestre popolnoma pozabljeni od domovine utonili v tujini in da bi med njimi zamrla naša beseda in pesmi!

Povodnji v severni Italiji. Reke pri Gorgonzoli v sev. Italiji so tako narasle, da je več krajev pod vodo. Kmetje so morali iz hlevov gnati živino na višje ležeče ceste, da so jo rešili vode.

Eno storiti, drugega ne opustiti!

Dve stvari sta, ki odlikujeta poštenega Slovenca: Boga ima rad in zato je do brega srea tudi do bližnjega. Pošteni Slovenci pa ljubimo tudi svoj dom in rod. Obe ti dve lastnosti imata svoj izraz pa tudi oporo v naših prvih dveh listih: v »Bogoljub« in »Domoljub«. Kako lepo soglasje v imenu in namenu!

Da ostanemo tudi v bodoče vzorni domoljubi in bogoljubi, to je želja in volja nas vseh, zato pa imamo trden sklep, da teh dveh listov ne sme manjkati v nobeni družini, v nobeni hiši, ki se šteje med krščanske.

Danes še posebej prosimo: Ne prezrite »Bogoljub«, ki je naš najlepši družinski list! Kje najdete tako krasne slike, kakor jih ima »Bogoljub« v vsaki številki!

Prav posebno pozornost posvečuje »Bogoljub« še članom in članicam slovenskih Marijinih družb, zato se ne smete čuditi, če so vprav v kongregacijah najvnetejši zagovorniki in razširjevalci (agitatorje) tega lista.

S tem oklicem bi rad »Domoljub« v vrstah številnih bralcev vzbudil tudi zavest in prepričanje, da kot člani »Katoliške akcije« najlažje pokažejo svojo katoliško dejavnost. Če delajo pot dobremu časopisju, zlasti »Bogoljub«.

Vsakomur, ki pridobi vsaj tri nove naročnike na »Bogoljub«, objublja uprava tudi nekoliko zunanje priznanja: podarila bo najboljši in najobsežnejši slovenski molitvenik »Večno življenje« v zlati vezavi. Kdor bi jih pridobil pet, bo dobil knjigo »Večna molitev« v novi izdaji z

debelejšimi črkami in v mični vezavi. (Uprava bi po želji namesto knjig mogla postreči tudi v gotovini.)

Zakaj »Bogoljub« v vsako družino?

Poleg vsakdanjega telesnega kruha, potrebuje vsak človek še bolj tudi duševne hrane: verskega pouka, nraavnih navodil, vzgojnih smernic za mladino, vodstva po cerkvenem letu, vpogleda v življenje katoliške Cerkve po svetu in domovini; potrebuje pa tudi poštenega razvedrila. Vse to in še marsikaj nudi v prikupljivi in mikavni obliki bogato in umetniško ilustrirani list »Bogoljub«.

Pišite na upravo »Bogoljub« vsi, ki še z njim niste поблиže znani, pa ga boste dobili na ogled! Cena za vse leto 20 Din, pri skupnih naročnikih 18 Din.

† Katarina Burja z Bohinjske Bele, kateri je v spomin naš list že zadnjič napisal nekaj vstic. Naj v miru počiva!

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

RADIO

od 28. novembra do 5. decembra 1935.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 čas. spored. obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 čas. vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 28. novembra: 18 Rad. ork., 18.40 Slovensčina za Slovence, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos iz Beograda, 22 Napoved časa, vreme, poročila, objava sporeda, 22.15 Radijski jazz. — **Petek, 29. novembra:** 18 Zenska ura, 18.20 Venček angleških vojaških popevk, 18.40 Delavsko predavanje, 19.30 Nac. ura, 20 Nastop malih harmonikarjev, 21 Ura francoske glasbe, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Radijski jazz. — **Sobota, 30. novembra:** 11 Šolska ura, 18 Radijski orkester, 18.40 Pereča zunanje-politična vprašanja, 19.30 Nac. ura, 20 Pogledje do Kranjske gore, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Radijski orkester. — **Nedelja, 1. decembra:** 8 Napoved časa, poročila, objava sporeda, 8.15 Telovadba, 8.45 Radijski orkester, 9.45 Versko predavanje, 10 Prenos cerkvene glasbe, 11.45 Prenos otvoritve razstave g. Fr. Goršeta, 11.30 Micky miška in igračke, 15 Kmetijska ura, 15.20 Radijski orkester, 16 Gospodinska ura, 16.15 Akademski pevski kvintet, 16.45 Narte Velikonja: Suženj (zvočna slika), 17.30 plošče, 19.30 Nac. ura, 20 Proslava iz Beograda, 20.40 Prenos iz Zagreba, 21.20 Prenos iz Ljubljane, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Našim izseljencem: Akademija, 23 Svojci pozdravljajo izselence. — **Ponedeljek, 2. decembra:** 18 Zdravniška ura, 18.20 Plošče, 18.40 Ob 2000 letnici pesnika Horacija, 19.30 Nac. ura, 21.30 Plošče, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Citraški trio Vema. — **Torek, 3. decembra:** 11 Šolska ura, 18 Radijski orkester, 18.40 Vzgojni pomen cerkve, 19.30 Nac. ura, 20 Večer ruskih pesmi, 21 Prenos evropskega koncerta iz Varšave, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.30 Angleške plošče. — **Sreda, 4. decembra:** 18 Otroška ura, 18.30 Storzek najde mamico, 18.40 Pogovor s poslušalci, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos opere iz ljubljanskega gledališča.

n Dramatični odsek gasilcev na Bregu pri Kranju priredi v nedeljo 1. decembra ob 3 popoldne v Hrastju pri Kranju v Ljudskem domu lepo narodno igro »Crna žena«. Na lepo predstavo vse okolice vlijudno vabimo.

T. Jeske-Choinski:

Ugašajoče solnce

(Nadaljevanje)

»Čudim se samo temu,« je pripomnila Tulija in pogledala Marka naravnost v oči, »da mi ti, ki si Publijev bratranec in imaš edini pravico do njegovega premoženja, svetuješ to poroko!«

»Jaz se ne bi neumno odrekal Publijevimi milijonom, ko bi vedel, da bodo moji,« je odgovoril Mark.

»Torej te je razdedinil?«

»Ne; toda večeraj mi je razodel, da se namerava poročiti in jaz bi mnogo raje tebe, kot katero drugo videl ob njegovi strani. S teboj bi se lahko sporazumel, ako bi bil kdaj v zadregi.«

»Samo to?« je vprašala Tulija in ga ostro pogledala, tako da se njegove oči niso mogle izogniti njenim. »Kakšno plačilo pa še zahtevaš za tvoj dober svet?«

Mark se je prisiljeno nasmehnil.

»Nisem se varal,« je rekel v vidni zadregi, »ko sem mnogo slutil od tvoje zvestosti... Hotel sem si izprostiti veliko milost.«

Tulija se je zdrznila.

Po kratkem molku je pristavil z negotovim glasom: »Livija, hči Fabija, bi te rada pozdravila.«

Hitro je umaknila Tulija Marku svojo roko.

»Ti zahtevaš od mene preveliko žrtev,« je odvrnila hladno.

»Vem, tvoj ponos bo neizrečeno trpel, ako prestopi hči tega naprednjaka prag Kornelijev. Vse vem, kar bi mi ti vedela povedati. Tudi jaz sam delim s teboj gnus proti tej obogateni sodrgi. Kljub temu pa te prosim: sprejmi Livijo. Jaz ne poznam nobe-

nega drugega izhoda za se, ljuba Tulija. Ti veš, da sem jaz popolnoma uničen, jaz ne morem računati na propretorate in prokonzulate,«) na velike dohodke v provincah, kot Publij, ker se mi ni nikdar zdelo vredno, ne pametno, da bi se pehal za naklonjenost Marka Avrelija zaradi takozvanih državnih kreposti in drugih zaslug. Naši predniki so se toliko ubijali in izmnozgli na raznih mestih, da mislim, da so zadosti storili za Rim, ne samo za se, ampak tudi za me. Višje ne bom dospel; moj pretorat se bliža kraju in moje senatorsko življenje je končano. Ako se ne poročim z Livijo, propadem k priprostemu ljudstvu, kakor že tako mnogi našega stanu.«

Prišla sta do ribnika. S stisnjenimi ustnicami je srepo gledala Tulija, kako se pode ribe sem in tja.

»Ne smeš mi odreči, draga Tulija,« je je prosil. Fabij zahteva za svoje milijone prijateljsko občevanje z našo družino in Publiju se zato ne upam povedati, da bi odprl svojo hišo, temu naprednjaku, ker mesto odgovora bi mi lahko ponudil meč ali strup.«

»In kaj je s tvojo pravo ženo,« je vprašala Tulija, ne da bi prizdignila glavo.

»Lucija Kvinktila se je že vrnila v svojo rojstno hišo. Ko je videla, da jo čaka pomanjkanje, je brez upora privolila v ločitev. Jaz sem prost.«

Nekaj časa sta molčala. Potem pa je zopet Tulija vprašala: »Ali ni v Rimu nobene premožne deklice ali vdove, ki bi bila vredna imena Kvinktilijev?«

»Mnogo jih je; toda katera od njih bi hotela zaupati svoje negotovo usodo vseslemu pretoriju, kakor me v mestu imenu-

je?«) Propretor, prokonzul: to so bile državne službe, ki so jih dobili bivši aktivni državni uradniki izven mesta Rima v kakem podeželju, ki so pa mnogo donšale.

jejo! Samo davkarjeva hči je vsled škrlatnega roba tako zaslepljena, da ne vidi bližje nosilca tega škrlata. Splah pa, draga Tulija, ako bi se ravnali po predsodkih naših očetov, bi danes ne imeli skoro nobene izbire. Patricijev kot so bili naši dedje, je dandanes v Rimu tako malo, da kar utonejo v morju onih, ki so obogateli. Celo Antonini, ki imajo danes v rokah vladarstvo, ne segajo do kraljev iz Abbe, kot mi; in velik del sedanjih senatorjev izhaja od osvobodencev in plebejcev, čeprav so jim grški heraldiki našli za denar njihove prednike med bogovi. Patricijske rodovine so, kot je tebi dobro znano, skoro popolnoma izumrle, ali vsaj izginile. Ni jih uničila samo vojska, ampak tudi zaničevanje in maščevanje Kaligule, Nerona in Domicijana; ostali so pa v stiskah in revščini izginili. Nas je še tako malo, da bi našli vsi mesta v eni sami hiši. Nespametno bi torej bilo, ako bi se mislil v tem ozkem krogu zagrizti kot pajek. Današnji odličnjaki, konzuli, cenzorji, pretorji, edili in tribuni — ti vsi so uovi ljudje »homines novi«, kakor jih že celo plebejci danes nazivljejo. Njihovi spomini segajo kvečjemu v tretji ali četrti rod nazaj. Odpor od naše strani bi bil brezuspešen. Nov duh časa prihaja nad nas, kot na mrliče, ako ne obnovimo svojih življenjskih moči z denarjem naprednjakov.«

»Publij ravna drugače,« je pripomnila Tulija.

»O, Publij je strašilo izza časa kraljev, državljani lesenega Rima!« je odvrnil Mark. »Jaz sem pa otrok zlatega, marmornatega, veseljakega, prosvitljenega vlemostala.«

Zopet je pritislil Tulijino roko na ustnice in prosil: »Ne odbijaj mi, prosim te! Ali mar hočeš, da si v etvu svojih let odpram žile?«

»Mark!«

»To se gotovo zgodi, ker brez velikega premoženja nečem živeti in tudi ne znam. Ne

In bi bila potrebna inšpekcija od Higijenskega zavoda v Ljubljani. Ljudska sodba se pa še drugače glasi: »Božje blagoslova manjka! Ze 4 leta teče voda, vodovod pa še do danes ni blagoslovljen. Naši očeti in matere so nas drugače učili: Z Bogom začni vsako delo da bo blagoslov imelo! Po tem načelu bi se morali ravnati tudi svoditeljski ljudstva, saj trdijo, da so dobri katoliki. Zanimivo je tudi to: Po 4. letih ne vemo, čigav je vodovod. Zato se dolžniki branijo plačati še ostali dolg, češ, če je vodovod občinski, naj plača občina; če je pa naš, naj nam to povedo. To vprašanje kar ne gre z mirne točke. Pričakujemo od nadrejenih oblasti, da bi hitro posegle v to zadevo, ki jo interesi ne morejo rešiti z občino. — Še nekaj bolj veselega: Veliki prostor okrog cerkve smo močno posuli s peskom. Lepo je sedaj okrog cerkve. Prav lepo se zahvalimo našim fantom ki so ves pesek nakopali in posuli zastonj. Najlejša hvala voznikom, ker so ves pesek za božji »kone« zvozili.

Zrtev materinstva
(Primsko pri Litiji)

Za žive Anice s Primskovega ni več med živimi. Pred dvema tednoma je šla v porodnišnico. Zdravniki niso mogli rešiti več ne njenega ne otrokovega življenja. Izgubila je preveč krvi. Poskušali so nazadnje še s transfuzijo krvi, ki so jo vzeli njenemu možu, ki je večkrat pohitel k njej, pa vse zaman. Ker ni bilo več upanja, so jo na zahtevo pripeljali z rešilnim avtomobilom domov, a je med vožnjo izdihnila. Pogreb je bil 20. novembra. Precej faranov je spremlilo na njeni zadnji poti. Pokojna je bila stara komaj 30 let in zapuščila dva nedorošča otroka. S težko prizadetno družino iskreno sočustvujemo, njej pa naj sveti večna luč.

Drobnarije
(Dev. Mar. v Polju)

V stari šoli izdelujejo stanovanje za eno učiteljsko moč. Še drugim naj bi se preskrbela stanovanja. Ni v korist vzgoje in pouka, pa tudi ne v dobro domačih davkoplačevalcev, če večina našega učiteljskega stanuje v Ljubljani. — V Slovenju smo brali, da so litijski mesarji pocenili meso. Pa tako navzdol še niso šli, kot naš Benčina, ki že več mesecev seka prav dobro govedino po 5 din kg. — Pred Dimnikovo gostilno imamo lep vojaški spomenik: Nedaleč od »kranjskega Janeza«, tam blizu kole pa živalari zapuščena kapelica. Naj bi se kdo tudi na njo ozrl in pomagal k prenovljenju, da bo pred lepo cerkvijo na vse strani lep pogled.

— Gospoda župana prosimo, da si ogleda občinske ceste in jih pusti nasuti, kjer se kaže potreba. Za posipanje je sedaj najboljši čas. Naj se upoštevaoti pri tem — vse strani neba.

Smrt ne izbira
(Zetina v Poljanski dolini)

Nedavno je umrla v starosti 24 let, po kratki, mučni boleznii Tavcar Anica. Pogreb se je izvršil ob veliki udeležbi domačih deklet in drugih, ki so pokojnico spremlili na zadnji poti. — Pevski zbor ji je zapel žalostinke. Nad odprtim grobom je imel g. Varl iz Poljan lep govor. Izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem obiskovalcem pokojnice med boleznijo in vsem, ki so jo tako častno spremlili k zadnjemu počitku. — Draga, nepozabna Anica! Kako cvetka si vzrasla, tiha, dobra in plemenita, a prišla je slana v najlepši dekliški dobi in ti umorila cvetko življenja ter nas pustila same, posebno mater, kateri si bila edina opora. — Z nado, da ti je onkraj groba življenje lažje kot nam, ti želimo: Spavaj v miru!

V spomin v gosp. Osolniku
(Podšentjur-Izlake)

Na sončni rebri limbarske gore je pred 40. leti začeljal s pastirsko službo Kosiřjev Franc. Poginjal je ovice in volčice in bil kot edini sin do ločen za mladega gospodarja na veliki Kosiřjevini. Pa je prišlo vse drugače. Ze malo v letih in dorastel je šel v šole, se izšolal pri salezijanecih v Italiji in na Poljskem in postal dušni pastir. Prišel

Pri napetosti

lenivosti črev, praobolni želodčni kislini in zastoju žolca pomaga prirodna

Franz-Josefova

grenka voda.

Reg. po šim. nos. pol. in kar. odr. št. št. 1066, št. V. 20.

je za kaplana v Ceste in po par letih kot ekspozit na podružnico Podšentjur v isti župniji. Tukaj je začel delovati, osivel in dolčenal. Podšentjur je z njim postal večji in lepši, bolj znan in bolj obiskan. Bil je goreč dušni pastir, se kot novinec uživel v združno delo, začel in razgibal prosveto in posebno rad skrbel za revnejše dijake. Z velikim veseljem je sprejel dobrega fanta za več dni ali tudi za vse počitnice pod svojo gostoljubno streho. Največ je pa živel in tudi največ veselja užil na lepi štirirazrednici med šolskimi otroci. To je bil gosp. Osolnik. Kratko je bilo njegovo delovanje, kratek njegov testament. Vse kar imam — imel je bogato knjižnico, zadosten inventar in posestvo na Limbarski gori — dam gosp. škofu za cerkvene potrebe. Gotovo bo Bog poplačal njegovo dobro srce.

Smrt

(Dobec na Notranjskem)

Zalostno so zapeli zvočovi v torek, 19. nov. Saj so naznanjali, da je umrla nadvse priljubljena mlada mamica Pepca Kranjc. Prav na prvo občeltnico svoje poroke je odšla iz solzne doline, a svojo komaj rojeno hčerko na rajsko livado. Bila je že dalj časa bolelna, ko pa je povila hčerki dvojčici, katerih ena še živi, je pa dahnil vanjo angel smrti in ji uničil mlado življenje. Gialjivo je bilo, ko je ležala na mrtvaškem odru z malo Ivanka v naročju, vsa s cvetjem in rožami obdana, z rožnim vencem v rokah, ki ji je bil opora v življenje. — Kako je bila priljubljena, izpričuje nje pogreb, ki je bil kljub slabemu vremenu tako lep, kakor malokateri. Domači pevci so ji pred hito in potem še ob grobu zapeli žalostinke v slovo. — Kot dekle je bila vzorna Marijina družbenica; voo svojo mladost je posvetila delu v prosvetnem društvu, katerega delavna odbornica je bila nekaj let. Naj ji bo Bog obilen plačnik za vse, kar je storila dobrega. Zaljučimo, vlasti še ljubljensnemu možu, od katerega se je tako težko ločila, naše iskreno sožalje! — Počivaj v miru draga Pepca!

Miklavžev večer in drugo

(Ig)

Ze dolgo let hodi vsako leto na svoj večer sv. Miklavž in obdari otroke. Pride tudi letos v četrtek 5. dec. ob 7. uri zvečer v »Katol. dom«. Z otroško igrico, petjem in deklamacijami se bomo pripravili na njegov prihod. Ker je revščine tudi med otroci veliko, bo letos sv. Miklavž nekaj več nametal v svoj koš in prinesel na Ig in v dvorani razdelil otrokom in tudi odraslim! Vstopnine za

mu malemu križu je žožila v svojem materinem jeziku svojo bol.

Mucija ni razumela besedi po krivici obsojene sužnje, vendar je razbrala iz vzdihov izraz onemogle obupnosti. Poteptan črv se je zvijal pred njenimi nogami in prosil nekoga za potrpežljivost.

Mimut! je zaklicela Mucija z milim glasom in položila svojo roko na glavo sužnje.

Egipcanka je hitro skrila palčice v dlaneh in se boječe ozrla v pleminjino.

Ti si kristjana, Mimut!.

Oči sužnje so nekaj časa negotovo begaleokrog, kot bi iskala izhoda za bog; nato so se povesile v solzah in odgovorila je sužnja ter pritisnila križec na svoje prsi: »Verujem v Odkrešenika ubogih in revnih, na Boga nesrečnih in trpečih. Izroči me v roke pretorju in raztrgaj naj me divje zveri, da zapustim to zemljo, kjer ni nobenega usmiljenja.»

Ako ti bogovi kristjanov podeljujejo moč, prenašati svojo nesrečo, tedaj jih moli in si izprosi od njih potrpljenje; ne delaj pa tega pred očmi radovednežev. Mucija Kornelija te ne bo izročila v roke pretorju, ker ne želi tega, da bi samo ena sužnja umrla nasilne smrti. Bodi pogumna, Mimut. Danes sem te kupila od Tulije Kornelije, da mi zvesto služiš in samo meni.

In sklonila se je nad Egipcanko in spuščkala balzam na njene rane.

»Gospodarija, o gospodarija! je ihtela sužnja in poljubljala noge pleminjini. On, on ti bo poplačal, Bog nesrečnih...»

Niti gospodarija, niti sužnja nista vedela, da so ju opazovale dvojje črne oči skozi razpoklino starega zidu, ki je ločil posestvo Tulije Kornelije od sosednega vrta. Te so

najprej gledale hladno, pozneje pa začudeno; končno pa so lagubilo trdi blesk in se vdale globoki zamišljenosti.

Publij Kornelij Var je bil nevidna priča prizora, ki se je odigral onstran njegovega zidu.

3.

Siroka cesta, ki je vezala Flaminijska vrata s srcem Rima, z njegovimi trgi in državniimi poslopji, je bila vsak dan polna najbolj pisanega življenja.

Od ranega jutra so hitele po njej množice varovancev, ki so se žurili, da so napravili poklone v starih plemenitskih dvorih, ki so ležali na vrtnih bregovih in v novih palačah. V dopoldnanskih burah je bila oživljena od vsega imenitnega in lenega Rima, ki se je valil proti Martovemu polju in kopaljščem ali telovadnicam in vežballščem, kakor tudi draguljarjem. Tudi se ni mogel te ceste izogniti noben meščan, katerega so kličale sodne zadeve na kapitol ali na Forum Romanum, ako je stanoval v okolici vatiškanskega griča.

Imenovala se je Siroka cesta, ker je bila v resnici bolj široka kot druge večji del zelo ozke starega Rima. Obdana od dveh vrst, nekako šestdeset čevljev višjih hiš, ki so bile na cesto zelo malo razsvetljene, je napravljala utis globoke, umetno narejene soleske.

Niso se ozirali mojstri za umetnost in lepoto, ko so gradili velikanske kvadratne skatlje iz gabskega kamna. Kjer je bila stavbenikova glavna naloga izrabiti vsaki centimeter na daljavo, širino in višino, ni bilo niti govora o kakih lepih in zdravih razmerah. Tu je imela svoj sedež trgovina in obrt. Prilijeje vsake hiše je obstajalo iz več trgovin in delavnice.

Predno je še solnce izšlo izza albarskih gor, so že dvigali zaspani dečki platnene

zavese pred vhodi in se pregovarjali z malimi trgovci, ki so razstavljali svoje blago kar na ulici. Mestni stražarji so pazili, da niso na prostem napravljene stojnice ovirale prometa pešcev in nosilnic. Ko je izšlo dnevno ozvezdje, se je začelo navadno vrveje gosto obljudene in prometne ceste, Rimsko ljudstvo, ki je imelo navado glasno misliti, je šlo na svoj posel z glasnim krikom in veselim smehom. Povodov za vesele razgovore in šaljive opazke so našli »svetovni gospodje« dosti. Posebno vrste varovancev so bile vesele, ki so morali tekati med dvenia vrstama ostrih jezikov in dobro ugašenih grl.

Ze je bilo osem po modernem štetju časa, ko se je valil od Panteona sem tako množičevilen val po cesti, da je vso cesto napolnil. Naprej sta hitela dva tekača v rumenih tunikah, ki sta z dolgimi palicami naganjala počestne radovedneže. Za njima je šla velika množica varovancev in helih togah. Nad neko gručo sužnjev iz različnih narodnosti, je plavala velikanske pozlačena nosilnica, katero je nosilo osem modro oblečenih služabnikov.

Ze dolgo ni Siroka cesta videla tako peštrih potnikov. Kak visok gospod je potoval k drugemu mogotcu s svojim jutranjim pozdravom. Prodajalec in obrtniki so stopili pred svoje trgovine in delavnice; mali prodajalec so prenehali s svojim kričanjem; mestni stražarji so gonili radovedneže in nasproti prihajajoče ljudi na pot za pešce. Na tako hrupni cesti je nenkrat zavladala tišina. Svetlo pozlačena nosilnica, ki se je ločila od pisanih oblek sužnjev, se je pomikala polagoma dalje, spremljana od začudenja in nevoščljivih pogledov.

V njej je bil zleknjen, na škrlatnih blazinah moč srednje starosti, poleg njega pa

otroke ni. Darovi, katere prinese sv. Miklavž, naj se dobro zviti in z naslovom prineso v četrtek od pol 6 zvečer naprej v garderobo — Knjižnica prosvetnega društva je odprta vsako nedeljo po 10. sv. maši. Za dinar dobiš lepega brana za ves teden! — V nedeljo, dne 1. decembra bo v dvorani ob 3. uri popoldne proslava narodnega praznika. Vabljeni vsi. Vstopnine za to proslavo ni. — Za sveti večer pripravlja naše prosvetno društvo lepo prireditve. Tiste igre, ki bo na sveti večer, naj nihče ne opusti.

Občinske volitve. (Ježica.)

Samo dobrih 14 dni nas še loči od občinskih volitev, toda vsa Ježica je že nekaj časa v najbolj živem volivnem razpoloženju, ki se od dne do dne bolj stopnjuje. Dočim ima JRZ svojo listo že potrjeno po sodišču, ostale politične skupine šele postavljajo svoje liste oziroma zbirajo podpise predlagateljev. Zadnji dogodki na občini so gotove ljudi hudo iznenadili in jim marsikateri račun prekržali. Vsa javnost nestropno pričakuje obračuna, ko bo ljudstvo pometlo enkrat za vselej s falzifikatorji svobodne ljudske volje. 15. december bo tudi hud obračun z vsemi ovaduhji. Za časa JNS režima je tudi na Ježici bilo nekaj ljudi, ki so mislili, da se da z ovaduhji, denarnimi kaznimi in zapori ljudstvo ustrahovati. Sadev tega svojega ravnanja vidijo že sedaj 15. december bo dan zmage poštenja našega ljudstva.

-Postržek- (Borovnica)

Prosvetno društvo Borovnica je uprizorilo dne 17. nov. Nicodemijev komedijo v treh dejanjih »Postržek«. Ker so bili gledalci z uprizoritvijo zadovoljni, bo ponovitev 1. decembra ob 3 popoldne. Kdor bi rad videl borovniškega »Postržka«, naj pride, šaj je zveza z vlaki ugodna in prav gotovo mu ne bo žal.

Naše organizacije

(Smartno pod Šmarno goro)

Odbor krajevene organizacije JRZ Smartno pod Šmarno goro šteje 29 članov. Članov imamo že nad 300. Imeli smo več sestankov in dva večja javna shoda, na prvem je govoril minister dr. Miha Krek, na drugem pa g. Ivan Peršuh. Odbor ima redne mesečne seje, izredne se pa skličejo posebej. — Ustanovili smo novo pevsko in dramskiško društvo »Zora«. Pevski zbor društva vodi g. organist Lavrih, ki šteje 45 članov mešanega zbora, moški zbor

pa 25 članov. Dramatični odsek društva se skrbno pripravlja na uprizoritev igre »Beneški trojček«, katero bo režiral g. Lavrih Alojzij. Na ustanovnem občnem zboru je zastopal prosvetno zvezo g. dr. Ivo Čušnik, ki je v svojem govoru pojasnil namen in potrebo katoliške prosvete. Društvo šteje do danes že 115 članov.

Iz Dolenjskih Benetk (Kostanjevica)

Enkrat so nam že pokazali sneg, pa so ga takoj spet umaknili, ker menda njegov čas še ni prišel. — Kot dopolnilo k poročilu o naših obletnicah se pristavljamo, da sta 16. nov. praznovali kar dve sestri zlato poroko, obe na Dovčah poročeni. Za omenjena Štokarjeva mama in Frankovičeva. Kaj takega, da bi dve sestri, ki sta bili na isti dan poročeni, doživeli s svojima možema zlato poroko, se pa res redko primeri. — Bog je pretekli teden odpoklical isto uro kar dve duši naše župnije: bivšega župana Gerloviča, ki je celo v teh brezvestnih časih, ki smo jih preživljali, vedno zvesto vztrajal kot varuh resnice in pravice v občini. Isto uro je izdihala mlada žena: Dolmovičeva iz Prekopa. Umrila je ravna za obletnico svoje poroke.

Prosveta (Reteče pri Skofji Loki)

Kat. prosv. društvo uprizori v nedeljo, dne 1. decembra ob 15 versko zgodovinsko igro v štirih dejanjih »Krasna gospa Masabelska«. Dejanja se godijo l. 1858 v Lurdu, v času čudežnih prikazovanj. K pomenljivi prireditvi vabimo! — V torek 19. nov. ob osmih zvečer je imel v našem domu skioptično predavanje g. p. St. Demšar, misionar iz Ljubljane. Predavatelj je številne poslušalce na prav zanimiv način v duhu popeljal v daljne pokrajine divje Bengalije, kjer imajo slovenski misionarji svojo misijonsko postajo. G. p. Demšarju smo prav hvaležni za njegov trud in mu ob slovesu iz naše lepe domovine želimo srečo in božji blagoslov pri delu za zveličanje duš.

Mengel. (Razno.)

V nedeljo 24. nov. smo proslavili 70 letnico rojstva dr. J. Ev. Kreka. V lepem predavanju nam je g. inšpektor prof. Iv. Dolenc postavil pred nas polobo našega Kreka. Ker sam zrastle iz preprostega in revnega toda delovnega ljudstva, zato je bil tudi tak sam. Ker je videl revščino, je tako za

revne delal in še druge delati učil. — Navzočim so te besede še enkrat obudile zaova spomin na mož, ki je sam veliko časa in dela pustil prav v kamniškem okraju, ki je bil njegov volilni okraj. Dobro se ga nekateri še spominjajo. Naj bi misli in načela pa tudi delo Krekovo pri nas ostalo. — V četrtek zvečer ob 7 pa bomo imeli v Društvenem domu za današnje dni pač gotovo zanimivo predavanje o Abesiniji. Predaval bo g. Mirko Javornik iz Ljubljane. Pokazal nam bo kje se vrši vojna, o kateri ves svet piše in govori. Kaj pa še bo, pa ne smemo vsega povedati. Naši fantje se namreč pri pravljajo, da bodo 8. dec. proslavili praznik z igro »Luč z gora«.

Miklavž prihaja... (Dot pri Ljubljani)

Tudi letos obišče Miklavž naše prosvetno društvo in sicer že v nedeljo 1. dec. ob 5 zvečer. da obdaruje vse pridne in dobre otroke na tem božjem svetu. Pa tudi za odrasle se bo dobila kaka leskovka, če ne bo to pridni. Prva točka sporeda pa bo služila proslavi državnega praznika. V četrtek 28. nov. bo prosvetni večer, na katerem bo predavanje o največjem Jugoslovancu, pokojnemu Janezu Ev. Kreku. Vljudno vabimo vse prijatelje, da se naših prireditev polno udeležijo.

Iz našega društva. (Hinje.)

Zapuščeni in osamljeni smo. Le malokdo nas pozna, pa še tisti nas rad zasmejuje kot nevedne »kranjčane«. No, pa mi tega ne zamerimo. Ni glavno odkod si, ampak kakšen si. Naše prosvetno društvo je nedavno pod vodstvom našega g. organizatorja lepo predstavilo »Perice« in »Srce in denar«. Cerkevni pevski zbor je zapei po vrhu še štiri lepe pesmi in je žel živahno odobravanje številnih gledalcev in poslušalcev, ki so se zbrali iz bližnje in daljne okolice. Prav je, da smo tudi pri nas oživel. Le tako naprej. G. pevovodji in pevec iskreno čestitamo!

Prireditve. (Smartno pri Litiji.)

Veselo so bili iznenadeni vsi, ki so prišli v nedeljo v Društveni dom k vprizoritvi narodne igre »Črna žena«. Z velikim zanimanjem so sledili poteku igre, ki ima res lepo vsebino. Vrhu tega so se pa še igralci tako lepo vživeli v svoje vloge, da so imeli gledalci res pravi užitek. Ze naslov sam in

mlada deklica. Male zvite oči gospodarja so gledale pozorno okrog, kot bi se česa bale, toda ljudstvo je bilo mirno, tino, klanjajoč se zlatemu teletu.

Samo en deček, ki je ponujal cvetlice, je tekel mimo spreveda in kričal na vse grlo: »Fabij, akopuh!»

...Skopuh!... Napihnjena žaba... ž-a-u-ba!»

Predno so se zavedli mestni stražarji, je raztrgani in drzni pobahnal že izgini! v neki atranski ulici. En vstop je odobraval njegovo srčnost, kar je pa bilo bogatemu gospodu v nosilnici tako zoprno, da je takoj spustil zastore pri nosilnici.

Takoj nato je nastal glasen nemir na čelu spreveda.

Od Flaminijskih vrat sem sta prišla dva vojaka, obuta v vojaške čevlje ter odeta v temne in debele plašče, kakor jih navadno nosijo vojaki pri legijah v severnih provincah. Čeprav sta pripadala vojski mesta, ki obvladuje celi svet, vendar ni bila vroča Italija njihova domovina. Bujni svetli lasje so jim padali v zlatem sijaju po širokem tilniku in starejšera je krasila gosta brada; solnce je ožgalo njihove obraze in prah dolgega pota je pokrival šleme in plašče. Po velikanski vzrast sta presegala navadno rimsko ljudstvo za celo lavo. Šla sta počasi dalje malo opotekajoče, kot je to navadno pri jezdecih, a gledala sta pazljivo okrog sebe.

Ko sta trčila skupaj s sprevedom, sta se umaknila na pot za pešce, vendar sredine ceste nista prestopila. Enemu varovancev to ni bilo po volji, ker je zakričal: »Stran, germanska psa!»

Ker je bila ta zahteva brezuspešna, je skočil tja in prijel mlajšega vojaka za plašče. »Ali ne vidiš, kdo prihaja?»

German je zgubančil čelo, pokazal s palcem na sprevedo in rekel svojemu starejši

šemu spremljevalcu za hrbtom samo eno besedo:

»Herman!»

V njegovem glasu je bil ukaz. Bradati vojak ga je razumel, ker je takoj pograbil kričača in ga tako močno sunil nazaj, da je rimski mešan potipal z glavo cestni tlak.

Takoj sta bila oba Germana obdana od kričeč in prervajočih drugih.

»Barbari!»

»Napasti rimske meščane!»

»Črdo jih držitel!»

»Prefekt vama bo že pokazal!»

»Kje so pa mestni stražarji!»

To jima je donelo na ušesa. In rus so se pokazali mestni stražarji, od katerih je eden vprašal: »Kateri legiji pripadata?»

Mesto odgovora je razgrnil mlajši vojak svoj plašče. Zablestel je srebrni oklep; okrog njegovega vratu je visela zlata verižica kot odlikovanje za hrabrost; okrog pasu je bil barvan pas, znamenje visokega častnika.

»Prostor prefektu legij božanstvenega vladarja!» so klicali sedaj mestni stražarji in povsili svoje v butare zvezane sekire pred barbarom, katerega so spoznali kot volnika germanske konjenice.

»Prosto! Stopite narazen!»

Godrnjaje se odmika množica na stran. »Barbara napravijo za prefekta!» je šlo sedaj od ust do ust.

Nastop se je tako hitro odigral, da lastnik nosilnice niti časa ni imel, da bi bil ob strani stopajoče glasnike vprašal po vzroku razburjenja, ko se je spreved zopet lepo mirno pomikal dalje. Šele sedaj se je dvignil izza zastorov, komaj pa je opazil oba Germana, je hitro skril svojo glavo.

»Zurite se!» je ukazal nosilec.

Toda tudi njega je orlovska oko vladnega Germana opazilo.

»Fabij je!» je rekel presenečen prefekt Herman. »Ali si lopova spoznal?»

»Tega poznajo vsi prebivalci markomanskega okraja na prvi pogled,« je odgovoril starejši German. »Jaz celo nekaj slutim, da so bili namreč njegovi roparji, ki so Vašo nevesto odpeljali.«

»Herman, zdi se mi, da si na pravi poti. Toda previdno! Ako je to njegovo delo, moramo biti tako zviti kot on. Ti moraš stopiti v stik z njegovimi sužnji. Opazil sem v njegovem spremstvu več nestrežev iz naših gozdov.«

»Jaz sem o tem že razmišljal.«

Germana sta okrenila sedaj proti Kapitulu.

Spreved Fabija pa se je med tem pomikal navzgor, vzbujajoč povsod občudovanje in zavist. Na gorjem delu mavzoleja cesarja Avgusta je okrenil na desno.

»V vilo Tulije Kornelije!» je zaklical glasnik tekačem.

Sestrična Marka Kvinktilija je po rimski navadi že od zgodnjega jutra čakala rimska svoje bodoče sorodnice. Bila je bolj zgodaj kot navadno gotova s svojo toaletto in zajtrkom. Odpravila se je v sprejemno dvorano, kjer je poslušala Hiparha, ki ji je čital nek grški roman.

Kot v hiši Publja Kornelija, so tudi tu stale na obeh straneh vhoda omare z voščeniimi kipi, ki so predstavljali prednike rodovine Kornelijejev. Cela vrsta konzulov, pretorjev in tribunov je gledala na Tulije. Podobe na stenah so predstavljale bitke in slavnostne sprevede. To je pa tudi bilo vse, kar je še spominjalo na starodavnost rodu Kornelijejev. Mesto trdih hrastovih stolov, so stale tu vabljive zofe, preoblečene v svilo, lepo razstavljene okrog srednje vdolbine med skupinami palm in tujezemskih rastlin.

še iz Domoljubove povesti znana vselbna igre je kljub izredno slabemu vremenu napolnila dvorano. Ker jih mnogo ni moglo priti, se na splošno željo igra v nedeljo, dne 1. decembra ob 15. ponovi. Pa še nekaj! Sv. Miklavž pride tudi v Smarino in sicer je že sporočil, da se bo ustavil v četrtki pred svojim godom ob 6 zvečer kar v Društvenem domu. Kdor ga hoče videti in želi dobiti od njega darov, naj pride ob tej priliki v Društveni dom!

Prosveta
(Šenčur pri Kranju)

Po dolgem času se je tudi v Šenčurju, v doma v fari, pričelo s prosvetnim delom. V nedeljo, dne 1. decembra ob 3 popoldne bodo igrali v Ljudskem domu v Šenčurju gasilci iz Luž ljudsko igro s petjem v 7. slikah: »Zagorski zvonovi«. Z ozirom na denarno stisko je običajna vstopnina znižana na 7, 5 in 3 din. Vaščane in okoličane, zlasti Lužane, vabimo k prireditvi. — Povemo še to, da se po skoro štiritletnem neprostoVOLjnem oddihu v najkrajšem času pokažejo na odru tudi Šenčurjani z isto »Čmočolce«.

Prosveta
(Smarje pri Ljubliani.)

Pri nas bodo obhajali izseljeniško nedeljo letos zienoma 8. decembra. V dvorani bo društvo priredilo ob 3 in ob 7 zvečer lepo igro »Korčki ribonanci«. Poleg igre bo tudi predvajanje. Za prvo adventno nedeljo, dne 1. decembra se na nam je poročilo dobiti zvočni film o našem evarhističnem kongresu, ki ga boste mogli videti ob 3 popoldne in ob 6 zvečer v prosvetnem domu. Vabimo va-šino vse farane, da se polnočevilno udeležijo obeh prireditev v našem prosvetnem društvu. Vstopnina je nizka, zveze z vlaki ugodne.

Sv. misijon
(Spitalič pri Motniku)

Nas novi g. župnik, ki smo se ga vsi z ljubeznijo oklenili, se zelo trudi za duhovni dvig svoje župnije. Sedaj je pripravil fari sv. misijon, ki nam je res potreben. Posrečilo se je dobiti 99. misijonarje v času, ko imamo najmanj dela, tako da se bo vsakdo lahko udeleževal govora in prejel svete zakramente. Bož daj, da bi misijon obrodil obilen sad!

ALI STE ŽE PLACALI NAROČNINO ZA
DOMOLJUBA?

PISANO POLJE

Kruh v slov. pregovorih

I. Šatelj.

Lepemu kruhu se ne smeš čuditi.
Ni kruha brez truda.
Pes je meso brez kruha.
Post suh — gotovo kruh.
Potreben je ko berščak kruha.
Potrjen kruh in izkušen avž nikoli ne škodujeta.
Preveč še s kruhom ni dobro.
Prevzetnost in napuh ne vešta, kako se služi kruh.
Priden človek ima kruha, glad mori lenuha.
Se reži kakor pečen kruh.
Sitemu trebuhu še bel kruh ni všeč.
Siten kakor čebula brez kruha.
Smeje se ko cigán belemu kruhu.
Svež kruh je sam Bog lomil, ne pa rezal.
Šiba čini bel kruh jesti.
Ta se je s kruhom strel.
Ta še sbežaja kruha ne prisluži.
Tam, kjer glad mori lenuha, najde pridni dosti kruha.
Trdoščrtnik bi dal ubogemu kamen za kruh.
Za lenuha ni kruha.
Za pridnega za vsakim grmom kos kruha.
Zarčenega in zapečenega kruha se največ boj.
Zmirom o tem govori kakor cigán o belem kruhu.
Zob dosti kruha malo.

DROBTINE

Kava za razsvetljavo. Brazilija kar ne more uničiti svojih ogromnih zalog kave. Opustili so kurjenje lokomotiv s kavo. Ker pa vseeno nočejo pomejati ogromnega presežka zrnja v morje, so strokovnjaki prišli na to, da se da iz kave napraviti neki belkast svetilni plin. S proizvodnjo tega plina bo imela Brazilija kmalu na svojih ulicah in trgih luči iz kavinnega plina.
Pošteni davkoplačevalci. Lanj je prvič dovolila angleška davčna uprava plačevanje davkov v obroki. Plačevalci, ki niso mogli plačati odmerjenega davka, so lahko sklenili z davkarjo povsem pre-

prosto pogodbo. Obljubiti so ji morali v uradnih prostorih, da bodo ob določenih časih redno poravnali obroke. Malokdo je verjel, da bodo plačevalci zvesti dani besedi. Razni dnevniki so prerovali, da bo imela davkarja samo veliko sitnosti. Zdaj je izšlo uradno obvestilo, da se je v celem poslužilo plačevanja pod časno besedo do 2000 davčnih obvezanih. Vsi razen enega samega zamudnika so stalno redno na prvo zahtevo plačali svoje obroke.

Pri slikarju. — Slika vaše gospe soproge je zelo dobra samo okrog ust se mi zdi nečim nemirna. — Saj v tem je baš tista čudovita podobnost.

Raztresen. — Profesor stopa razburjeno po čakalnici porodnišnice. Njegova žena pričakuje otroka. Hipoma plane v čakalnico neka streljica z veselo vestjo: Gospod profesor, otrok je že tu! — Izvrstno prosim, sporočite to tudi moji ženi!

Rekord v žejl. Kakor je ugotovil slavni raziskovalec Green, vzdržje kalaharijski Bušmani žejo izredno dolgo. Pri enem izmed Bušmanov je raziskovalec opazoval tako visoko vzdržajnost, da se mu je zdel silen odpor kot nekaj čudež: 6 dni je vzdržal brez vode, daviravno je sonce tako močno pripekalo, da je globoko izsušilo puščavska tla. Domačini v tem kraju sicer ne vzdržje celodnevnega korakanja po prostem, marveč se zagrebejo v senco grmičja. Če pa jih zadene ne prehuda žejla, tedaj si izkopljejo v pesku jamice, iz katerih znajo prisrkati kapljico za kapljico vlage, katera jim uteši žejo. Pa to šele po več dneh: Najbolj čudovito pri vsem tem pa je to, da zmorejo zdržati Bušmani žejo dneve in dneve brez posebnih telesnih težav. Noben drugi narod ne bi na primer v tem kraju zdržal žejo več kakor dva dneva. Bušmani so torej rekorderji v potrpljenju žeye, v čimer jih ne bo nihče dosegel.

Zanesljivo sredstvo. — Ne vem, kako bi spravil na oni svet junaka svoje drame. — Prečitaj mu jo!

d Kmečki magacin, Ljubljana, Krekov trg št. 10 (nasproti Mestnega doma), vam nudi najboljšje zimsko manufakturno blago po izredno nizkih cenah. Obiščite trgovino in prepričajte se!

B-ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje.)

Naslednji dan, dne 25. aprila 1918, se je splošno govorilo, da začne boljševiki opoldne zopet bombardirati Berdjansk. Ogromna množica meščanov in meščank se je tega pripovedovanja ustrašila, in cele množice so zapustile mesto in odšle peš ali se odpeljale na vozovih v bližnjo in daljnjo okolico. Tudi jaz sem jo popihal na vse zgodaj v okrog 9 km oddaljeno Novo Nikolajevko, kjer so naseljeni skoraj sami Bolgari. Še bolj zajetje srce kot jaz sta imela uradnika prosvetnega oddelka okrajne uprave Mihael Simeonovič Karakulakov in Peter Pavlovič Pruglov, saj sta s svojima ženama bežala še dalje v Kenegze. V Novi Nikolajevki sem dobil za tri rublje pol funta surovega masla in velik kos kruha. Proti večeru je vozil skozi vas obnoročeni (oboroženi) avtomobil, v katerem je bil stab general Simeonovega prosvetnega kora. Pripeljali so se z romunske fronte in so potovali v smeri proti Rostovu na Donu. Nemški oddelki so Simeonovim častnikom dovolili prehod, saj so ti, kamor so prišli, prav krepko obranili z različnimi boljševičskimi komisarji.

Za Simeonovim broirovanim avtomobilom sta drvela dva tovorna avtomobila. Na enega od zadnjih dveh sem skočil tudi jaz in se odpeljal iz Novo Nikolajevke nazaj v Berdjansk.

Boljševički mornarji so najbrže izvolili, kaj jih čaka in so se še pred prihodom Simeonovega štaba umaknili na varno. Vendar so izjavili pred svojim begom, da se bodo nad Berdjanskom še maščevali.

Simeonovi častniki so takoj ob svojem prihodu v Berdjansk boljševičke okrajne komisarje pod strogo stražo pripeljali iz zaporov na griček, oddaljen par kilometrov od mesta in jih 24. aprila 1918 ob 6. popoldne na mestu postrelili, in sicer z razvirnimi (dum-dum) krogliami. Edino komisarju Janjutinu so simeonovci priznaeli, ker je bil invalid in so invalidi zanj prostili. Janjutin jih je dobil 25 na zadnjo plač. Okrajni komisar za prosveto Tilman je ušel. Komisar Voronkov je postal pred smrtjo učiteljci Zasko poslovilno pismo, v katerem je trdil: »Umiram popolnoma prepričan o svoji pravdici. Poleg drugih je bila ta dan ustreljena tudi Klein, dijakinja 7. razreda realne gimnazije. Zadnji čas je živel v berdjanskem hotelu »Metropol« v divjem zakonu z ukrajinim komisarjem za prosveto, s študentom Tilmanom.

Dne 24. aprila 1918, na dan sv. Jurija je prikorakal v Berdjansk oddelček nemške in avstrijske vojske in je na vzvišenem bregu nad mestom postavil topove. Mahoma je bil v mestu mir in red, ki so ga bili meščani zelo veseli. Delavel pa so šepetali: »Propadlo je naše delo, vse ima v rokah buržuzija.«

Po prihodu nemško-avstrijske armade, so se začeli mnogi ujetniki prostovoljno vračati proti meji. Tudi Slapar in Jaklič sta 26. aprila 1918 nekam odšla, menda z avstrijsko artiljerijo. S kmetov je prišel tiste dni v Berdjansk tudi Franc Pirc. Je bil že v Mariupolu, kjer je zagledal tudi Vipavca Lojzeta Krbavca. Pirc se je vrnil, ker ni našel nikogar, da bi skupno potovala proti meji, proti domu. Zvečer je prvič po prestanih burnih dneh zopet igral kino, kamor smo vsi pohiteli. Poleg drugega so bili na dnevnem redu izvirni dvtipni na račun — Ujenina.

Dne 29. aprila 1918 so bili na hišah lepki poveljniki vojaškega oddelka, stotnika Finkelnau. Naslednji dan je sledil ukaz nemškega stotnika Mülbensa. Ta je hotel, da morajo biti

vsak večer ob 10. vse ulice prazne. Orožje, tudi lovske puške je treba oddati avstro-nemški okupacijski oblasti. To velja tudi za invalide. Trgovci so dolžni prodajati blago tudi za avstrijske krome in nemške marke. Itd.

Tiste dni je bilo zborovanje invalidov v berdjanskem mestnem gledališču. Nabasano polno! Govorniki so izjavljali, da se hočejo še bojevati in da Germancem ne bodo podali roke. Samo slučajno da so prišli v Berdjansk skupno z Nemci. Zbrati hočejo armado poštenih ruskih ljudi. Hočejo veliko Rusijo.

Dne 28. aprila 1918 ob 4. pop. je nemški general von Eichhorn, glavni voditelj nemško-avstrijske okupacijske armade v Ukrajini, razglašal ukrajinsko rado (parlament), ker Nemcem ni bil prijazen. Ze dne 30. aprila 1918 so izbrali ukrajinski »kmetje« na željo Nemcev hetmana Skoropadskega za voditelja samostojne Ukrajine. Ob tej priliki je izdal feldmaršal Eichhorn prebivalstvu Ukrajine zanimivi razglas s sledečo vsebino:

»Popolnoma priznavam, da more vsak svoboden človek pripadati tej ali oni stranki, da lahko izraza ustno ali pismeno svoje prepričanje in da se lahko udeležuje demonstracij in shodov ter izraza svoje mišljenje celo s pomočjo gospodarskih stavk. Nismo se tako daleč od tistih časov, ko so celi narodi zgrabili za orožje v dosegu državljanskih in socialnih svobod, do katerih so menili, da imajo pravico. Tudi je popolnoma razumljivo žrtvovanje svojega življenja za splošni blagor svojega naroda ali svoje stranke. Mogoče je, da ne soglašam s prepričanju s tistim, ki žrtvuje svoje življenje za svoja mčela. Vendar ne boš odrekel spoštovanja tistemu, ki se po sil' razmer, v globokem prepričanju, da je pravica na njegovi strani, postavi protivniku nasproti magari z orožjem v rokah.

Mleko v kavi. Dodatek mleka v kavo ne rabi samo izboljšanja okusa, temveč ima celo vrsto učinkov. Kofein v kavi ima n. pr. to lastnost, da pospešuje izločevanje seči. Praški profesor Starkenstein pa je dokazal, da se z dodatkom mleka ta učinek kofeina skoraj uniči, ker ga mleko nekako zadržuje. Najbolj učinkuje kot pospeševalec sečnega izločevanja črna kava in to bolj nego čisti kofein. Iz tega je umljivo, zakaj oslabi mleko tudi dražeci vpliv kave.

Znal si je pomagati. V bolnišnico je prišla 54 letna ženska, ki je trdila, da so ji med spanjem na prostem prišle žabe v usta in da ji od takrat aagajajo v želodcu. Vse prigravarjanje in dopovedovanje, da je to nesmisel, ni nič zaleglo. Ženska je trdila, da jo želodec hudo boli. Končno je neki zdravnik prišel do dobre ideje. »Preiskale« je žensko in dejal, da ima prav, da so v njenem želodcu tri žabe. Te je treba odstraniti, s čimer je bila ženska zadovoljna. Nato so ji dali »pod nos«. Ko se je zbudila, so ji pokazali tri žabe, ki so plavale v vedru vode. Ženska je pa zmagoslavno javila, da je želodec sedaj nič več ne boli, ko so ji žabe odstranili. Posedaj menda še ni zvedela, da so si žabe prisrčbeli v bolnišnico z najbližje miske med tem, ko so se pripravljali na »operacijo«.

Pametna odredba. Avstralska država Novi Južni Wales je pred kratkim sprejela zakon, po katerem bodo vsakega resničnega pijanca zaprli na samotni otok. Tu se bo moral v družbi z drugimi pijanci pod nadzorstvom zdravstvene oblasti brez kapljice alkohola toliko časa zdraviti, da bo ozdravljen. Zakon pravi, da to ni mišljeno kot kazen marveč kot očuvalna odredba. — Bi kazalo upeljati še drugod.

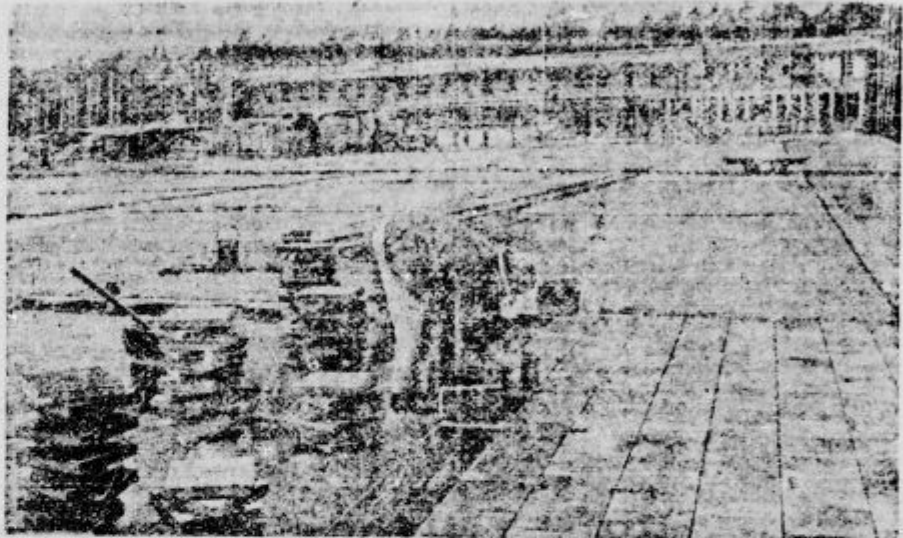
Skok s tretjega nadstropja. Dve ženski, ki ju je požar ujel v njih stanovanju v tretjem nadstropju gorečega poslopja v nekem ameriškem mestu, sta si rešili življenje s skokom skozi okno v spodaj nastavljeno mrežo; 69 let stara ženska pa se je ustrašila globočine, ostala v poslopju in zgorela. Za skok se je najprej pripravila neka 60 letna ženska, toda zbala se je in se umaknila nazaj. Tedaj pa priskoči k njej neka druga ženska, stara 20 let, in jo s silo pahne skozi okno ter ji s tem reši življenje, na kar ji je še sama sledila.

Izum za krojače. Iz Bozna na Tirolskem javljajo, da je neki tankjšnji mehanik izsledil koristen izum za krojače, šivilje in sploh za vse, ki se bavijo s šivanjem. Izum obstoji v tem, da se avtomatično vdeva sukanev v iglo, tako, da se ne bi bilo posej treba šiviljam in krojačem, zlasti pa starim

mamicem mačiti pri vdevanju sukavca v iglo. Izum je priljubljen za vse vrste šivatnih strojev, radi česar se bo gelovo razširil po vseh delih sveta.

Zemljišče za hito — »Kaj, vi ste kupili zemljišče za slavo?« »Kupil sem ga, to je res, a nimam denarja, da bi ga plačal.« »Veste, kaj vam svetujem, prodajte zemljišče in ridaite hito z denarjem, ki ga dobite zanj!«

Nevidne očali. Budimpeštanski zdravnik za oči, prof. dr. Josp Imre je izjavil listom, da je izumil nevidne očali. Te očali bi prav prišle oam ljudem, ki ne morejo nositi navadnih očal pri izvešanju svojega politika. To so v prvi vrsti pesalci, igralci in akrobati. Zamešno bi namreč bilo videti Julia Cezarja z očali na nosu. Novi izum je zelo majhno in tenko steklo, katero postavi zdravnik prav pod veke. Prve dni povzročijo te nove očali sicer nekoliko neprijetnosti, a kasneje se človek nenada umne privadi.

Takole letalnike za Zeppeline graje na Nemskem v Frankfurtu ob Mainu. Od tod so na Zeppelin poslaj dvigal na polet proti Ameriki. Poleg 120 m dolgega upravnega poslopja (v ozadju na sliki) bo tam 20 m visok stolp in hangar za 30 do 25 zrakoplovov. Letalnike tlakujejo s kamnitimi ploščami.

Nekaj čisto drugega pa je, če imaš opravka z ljudmi, ki izrabljajo politične in strankarske šlagerje proti režimu samo za strahovanje ljudi, za uničevanje tuje lastnine. Taki ljudje in njih pomagaci niso politični delavci, niti strankini predstavniki, ampak resnični sovražniki celotne družbe, ki jih mora pristevati k razbojnikom in ubijalcem. Ne spadajočim pod zaščito zakona. Dolžnost zaščite vse človeške družbe, brez razlike nacionalnega in političnega prepričanja zahteva, da nastopimo skupno proti njim. Take stranke, ki se samooblastno pristevajo k političnim, so v resnici izrodki človeštva in morajo biti uničene z ognjem in mečem brez vsakega usmiljenja.

V Ukrajini, tako globoko prizadeti z vojno v letih 1917 in 1918, so še vedno na dnevnem redu prej navedeni družabni bolezenski pojavi. Naj se vse stranke in vse dobro misleče prebivalstvo združi v borbi proti imenovanim škodljivcem pod geslom: Proč z uničevalci narodnega blagostanja! Feldmaršal Eichhorn.

Dne 1. maja 1918 je sicer počivalo delo tako v tovarnah kakor v uradih, vendar nisem opazil navdušenja kakor prejšnje leto. Delavci so bili zelo poparjeni. V Berdjansku so gledali meščani nemški vojaški oddelek zelo postrani. Na kolo dvoru je stal vlak z živili in še drugi vlak, s katerim so se bili pripeljali pred dnevi anarhisti, ki so potem zbežali pred nemškim vojaškim oddelkom. Ze štiri dni so z avtomobili prevažali z obeh vlakov razno blago in živila v mestna skladišča. Pri tem se je tega in onega marsikaj prijel. Znani naš Izidor se je vozil z avtomobilom, za zidom na cesti pa sta čakala na dobroto Marusja in njen mož. ... Skoraj vsi vojni ujetniki na »spitatelnem punktu« so oobili vojaške suknje, nekateri celo po dve. Pa tudi sladkorja in moke ni manjkalo.

Dne 4. maja 1918 je bila velika sobota. Šel sem v katoliško cerkev v Berdjansku k Vstajenju. Po mestu sicer ni šla procesija, pač pa tri-

krat okoli cerkve. Dne 9. maja 1918 so našli v Azovskem morju že precej razjedeno truplo predsednika Zveze invalidov, bivšega učitelja L. N. Tanasenka. Naslednji dan sem se tudi jaz udeležil njegovega pogreba, pri katerem je njegova sestra nosila pokrov rakve.

V stanovanju prejšnjega boljševiškega sovjeta je bival ukrajinski poveljnik, ki pa je bil samo figura brez besede. Ko sem prišel k njemu, da izvem, kako je z vojnimi ujetniki, ni nič vedel in me je poslal k nemškemu komandantu. Ta mi je v začetku nekaj pridigal, potem pa me odpuščil s pripombo, naj ostanem začasno kot tolmač nemškega jezika pri ukrajini upravi.

Dne 14. maja 1918 je prišlo na okrajno upravo odposlanstvo berdjanskih invalidov. So zahtevali, da se nekatero uradnike spodi iz službe, med njimi tudi mene in Matjašiča. Predsednik okrajne uprave Tkačevski se je zelo zavzemal za naju, vendar invalidov ni mogel pregovoriti. Rekel je, da jim bo sporočil svojo odločitev tekom tedna.

Dne 16. maja 1918 sem poslal g. svetniku Antonu Čadežu priporočeno pismo s sedmimi razglednicami, ki so kazale posledice nedavne boljševiške bombardirovke. To pošiljko so mi čez par dni vrnili, češ, da priporočila pošta v Avstrijo ne deluje.

Dne 18. maja 1918 sem prvič zagledal na oglašnih deskah poziv (Anruf) nemškega komandanta v Berdjansku Seiferta glede oddaje orožja. Najprej je bilo rusko, potem pa še nemško besedilo. Ze par dni ne sme nihče hoditi po ulicah od 10 zvečer do 4 jutraj. Odredbo atemeljuje nemški poveljnik z govoricjo, da nameravajo neki nezadovoljniji v nedeljo zvečer pomoriti vse nemške in ruske oficirje. — Časopis »Južni kraj« je objavil dne 17. maja povelje nemškega komandanta v Harkovu, da se morajo vsi v Rusiji živeči nemški podaniki javiti nemški okupacijski oblasti do 28. maja 1918.

Otroci po notah. Neki francoski skladatelj, ki se je oženil pred osmimi leti, je ob svoji poroki prisegel, da ne bo imenoval svojih otrok nikoli drugače kakor po notah. Njegova žena se mu je izpolnila pred letom dni, ko mu je žena povila sedmega potomca. Otroci se imenujejo po vrsti, kakor so prišli na svet: Doroteja, Renee, Miguel, Fanchon, Solange, Lailija, in Simona. — Ko pa je skladateljeva žena povila osmega otroka, je bil oče v nemali zadrugi, kako naj ga krsti, da se ne pregreši proti svoji prisegi. In nehal je izhod, ne da bi zagrešil ponovitev. Krstil je otroka moškega spola na ime Oktavij.

Ne pričakuj večerje s tuje mize.
Na občinstvo. — »Oprostite, tukaj je občinstvo zabranjeno kaditi.« »Kako pa pridete vi do tega, da smete kaditi.« »Jaz nisem občinstvo, jaz sem tu uradni sluga.«

Dokler je človek zdrav, mu je tudi voda v usta.

Ker so invalidi nekaj grozili, je ukrajinski poveljnik berdjanskega okraja Merkuljev pozval Zvezo invalidov naj izroči oblasti vse orožje, pa tudi v pregled svoja pravila. Ker so invalidi od 45 strojnice izročili samo 12, so bili germanski vojniki precej vznemirjeni in zelo slabo razpoloženi proti invalidom.

Dne 21. maja 1918 sem prvič kot drugi nastavljeni okrajne uprave, dobil od 10 funtov kirasina (petroleja) za 2 rublja 10 kopeik. — Ta dan sta dva Nemen, bivajoča na »spitatelnem punktu«, vstopila k nemški artileriji v Berdjansku.

(Dalje prihoduje)

DOBRO ČTIVO

K knjiga za naše čebelarje. Čebelarstvo pomoci za marsikaterga našega kmeta vir znatnih dohodkov. Le žal, da je naše čebelarstvo marsikje še na nizki stopnji in da staromodno ravnanje s čebelami ne da onega haska, katerega dajo te živalice, ako jih znamo oskrbovati in gojiti po novih, dobro preizkušenih načinih. Frančiškan fr. Donat Jug, ki že dolgo čebelarji na Brezjah na Gorenjskem, je iz svojih lastnih izkušenj, deloma pa iz praktičnih navodil, raztresenih po strokovnem časopisju sestavil lepo knjigo **Praktični čebelar**, ki jo lahko mirnega srca pristevamo med odlične čebelarске knjige. Knjiga podrobno in vsakemu razumljivo govori o čebelarstvu in njega namenu in načinu, o panjih čebeljakih itd. Nadalje razlaga knjiga teoretične pojme čebelarstva, ki so potrebni zlasti začetniku. Važno je poglavje o čebelnih boleznih. Tretji del knjige nas uči, kako je treba ravnati s čebelami, z roji itd. Četrty del nas navaja na pravilno pridobivanje, shranjevanje in prodajo medu in voska. Knjigo vsakemu čebelarju toplo priporočamo. Stane broširana 40 Din, v platno vezana 50 Din (poština Din 5.) Založilo jo je Čebelarško društvo, dobi pa se tudi v Jugoslov. knjigarni v Ljubljani.

Novost v prehrani naše dobe je:
Mešanica domačih čajnih rastlin
Najboljši nadomestek za kava-sko čokolado
 Po odobrenju Min. zoc. pol in var. zdravje od 11. maja
 1935. 1. S. br. 14 064 stavlja v promet:
KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI
 Z. K. R. L.

NAŠ ČAJ

»Naš čaj« za vse: ženske in moške, za odraslo dečo in majhne otroke.
 Je pravi družinski čaj iz naših domačih čajnih zelišč. — Pijte ga zjutraj in zvečer, dopoldne in popoldne in ob vsaki priliki.
 Vsi so zadovoljni, vsi ga hvalijo!
 »Naš čaj« zahtevajte v vseh prodajalnah!

Sklepi evharističnega kongresa

Nič manj važno za življenje vernikov kot posvečevanje Gospodovih dni, o katerem smo že pisali, je živa zveza s Kristusom v sv. Rešnjem Telesu in to posebej potom pogostoga sv. obhajila. Da je temu resnica, nam povoda dasti one dežele, kjer se je začela desetletja evharistično življenje močno razvilo. Povzod tam namreč se z veliko večjo lahkoto rešujejo vprašanja, ki drugod povzročajo tudi katoličanom veliko nejasnosti in razdvojenosti. V združitvi z Jezusom se pokažejo tudi najtežavnejši problemi, današnje družbe mnogo bolj enostavni. Pri tem seveda ne zadostuje življenje posameznikov. Na posameznike sploh gledati ne moremo; tudi še dolgo ne moremo sklepati iz dejstva, da nekdo hodi pogosto ali celo vsak dan k sv. obhajilu, že na kako njegovo popolnost. O evharističnem življenju naroda ali drugačnega občestva torej govoriti le tedaj, če smo zajame velik del občestva; je tako tvorijo vsi ti verniki v sv. Evharistiji združeno občestvo. Take dežele so današnje dni deloma Francija, Belgija in zlasti še Holandska. Navedimo iz Holandije primer: Cerkevna občina, letovišče, z okoli 5000 prebivalcev izkazuje sledeče podatke: 25 odstotkov vseh vernikov te cerkvene občine pristopa vsak dan k sv. obhajilu; 75 odstotkov jih pristopa vsak pri petek v mesecu. Število obhajil stalno raste. V enem letu pride na posameznika povprečno 75 obhajil. Ko so župnika vprašali o krščanskem življenju faranov, je odgovoril, da je v župniji karitativno deio na višku, da so ljudje silno dobri drug do drugega, da uživajo duhovniško veliko zaupanje in spoštovanje ter da je zelo veliko duhovniških poklicev. Vse to je poudaril župnik, je uspeh pogostega in vsakdanjega sv. obhajila velikega dela župljanov.

Kako pa je z evharističnim življenjem med Slovenci. Ni dvoma, da so se razmere v zadnjih desetletjih tudi med nami obrnile na bolje. Kotiko deklet in žena, pa tudi mož in fantov pristopa vsaj mesečno k sv. obhajilu. A vendar je pri Slovencih odprto še široko polje dela za povzdigo evharističnega življenja. Zlasti možje in mladina še zelo zaostajajo za tem, kar so drugod že dosegli. Gotovo je to še posledica janzenističnih nazorov, ki so se telom dolgega časa ukoreninili v našem narodu.

Če imamo to pred očmi, nam bo zopet uniljiva resolucija, ki se glasi: Za popularizacijo evharistične vzgoje: Permanenčni odbor evharističnih kongresov v Jugoslaviji je globoko uverjen, da bi mnoge pripomoglo do evharistične vzgoje:

1. Če bi se v vsakom verskem in katoliškem združenju sploh osvečala posebna evharistična sekcija. Naj bi ne bilo niti enega katoliškega združenja brez evharistične sekcije.

2. Če bi se vse javne katoliške prireditve brez izjeme spajale ne samo s javnim korporativnim pristopom k sv. obhajilu.

3. Če bi se sistematično pri vseh nabožnih prireditvah (tridnevnicah, duhovnih vajah, tečajih za matere, moške, mladino, otroke itd.) obdrževala posebna predavanja z odgovarjajočo praktično pobudo za evharistično življenje.

Mali oglasnik

V vsako družino vsakega ali vsakega prostora vsakega za mikrot Din 5. Narodniški »Domoljuba« plačaje samo potovno ako kupujete kmetijske po potrebnosti ali proizvajajo svoje pridelke ali želite naslov državnih obratniških pomočnikov ali vzgojencev in narobe

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Mizorebega valenca

sprejemem z vso oskrbo v hiši. Mišič Matej, mizar. Nova Vas pri Raketu.

Vredna je bila posebna knjžica na ime Omerza Anton, rojen 2. V. 1907, vas Veliki kamen, pristopen v občino Križe, sre. Smarč pri Ješab, in jo s tem preprodam za neveljavno.

Zastava, eroc, polhe kožo od divjine kupuje-tano Zdravč, Ljubljana, prej Florjanska ul., odn. 51. ri irg 30.

Štencas stroje Ve-la, Platt, Kayzer in Grilzner ter najboljšo Minerva rad o kupite nasproje pri tvrdki M. R. Povel v Preski.

Gnojilne sode

specijalno izdelane — Homan p. Stražisce pri Kranju.

Peš brak ozbečar, ru-jave barve, z imenom Valdi, so je izgubil. Naj se vrne proti mgradu v Mali Loki, p. Velika Loka Dolensko.

Kuoviem takoj rabljeno kovačko orodje. Poje Jože, Trava 10, pošta Cabar.

Zimski suhničji

samo 185 Din, dobre oblike od 250 Din ter vse druge oblačila osnovno nabavite pri Preskeru, Sv. Petra c. 18.

Epinevo olje, arn. kn. korenine, češnjinevo lubje itd. kupuj-m po najvišjih cenah Ed. Pišler, Vrhnika

Organist dobi službo. Pozorji: Sposobnost za občinskega tajnika; resen, vašt delavec v društvu (režiser) in kat. aveji. Poenbde lastnorčno pisane, z navedbo izbratbe, toda brez pričevati, na upravo I. ali pod »Organist« 14530.

Hišo, vrt, njivo, gozdi v večjem kraju na Dolnjemcem prodam za 40.000 Din. Hiša je sk-ro nova, z zaprtim veran-jo. Zraven dober vodnjak h'ev, svinjaki, obrambe za seno. Lep sadovnjak. Njiva in gozdi pri hiši. Primerno za upokojenca ali obrtnika. Nastov v uravni Dom stupa pošta 14632

Gepeli malo rabljen v dober in stanju kupim Rožič, Viševk 20, Dob pri Domžalah.

Prodajam mlin

za mletje brinja. Jurca, Planina, Raket.

Leta 1900 pred Kr. r. so dva po 350 ton težka obeliska egiptovske kraljice Hatshepsut po reki Nil prepežali 150 milj daleč do mesta Thebes. Pri tem je moralo na ladji 960 krepih moč vsalati. Vsak obelisk je bil izklesan iz enega kosa kama in je meril 100 čevljev.

Dotiskana je in se dobiva v vseh knjigarnah in trgovinah na š e

DRUŽINSKA PRATIKA

s podobo sv. Družine za leto 1936
 Cena Din 5.-, po pošti Din 5-50

Novi letnik vsebuje poleg koledarskega dela obilico poučnih in zabavnih spisov, krasi ga pa zbirka lepih slik v bakrofisku. Z največjim zanimanjem jo bo vzel v roke vsak ndeleženec evhar. kongresa, obširno kot v nobeni drugi, pa je popisen in s slikami pojasnjen tudi žalni dogodek 9. okt. 1934.
Segajte po njej, dokler traja zaloga!
 Razprodajalci velik popust.

Koliko vode je v morju. Vsa morja na svetu imajo površino 361 milijonov kvadratnih kilometrov, tedaj okrog 70 odstotkov vse zemeljske površine. Največja globina morja ni v Tihem oceanu, kakor so izkazala najnovejša merjenja. Namerili so namreč globino 13.500 metrov. Vse vodo, ki je v morjih, cenijo na 1370 kub. km. Če bi hotel to vodo spraviti v posodo, ki naj bi imela obliko kocke, bi bila stranica te kocke dolga 1100 kilometrov, kolikor približno znaša značna razdalja med Rimom in Berlinom.

Naši mladini za Miklavža in Božič Turkove knjige!

Najlepše darilo za otroke in mladino so pripovedne in poučne knjige po zantno znižani ceni v 5 različnih zbirkah in sicer:

1. zbirka: 3 knjige samo	12 Din
2. zbirka: 5 knjig samo	17 Din
3. zbirka: 7 knjig samo	22 Din
4. zbirka: 10 knjig samo	29 Din
5. zbirka: 3 obširne knjige samo	24 Din

Izbra-e povesti! — Zahtevajte seznam! — Izra-bite ugodno priliko in nar čite tako! — Poština izven Ljubljane 5 Din za zbirko.

Knjigarna Ant. Turk nosi, Ljubljana Turševa (preje Dunajska) cesta 5.

Previdnost je lepa čednost. V nekem kraju je izbruhnil požar. Gasilci so takoj prihiteli, izkazalo pa se je, da so cevi razpokane. Ničje si ni znal pomagati in skedenj je pogorel. Da bi se kaj aličnega več ne pripetilo, je izdal župan strogo odredbo, da se morajo v bodoče pregledati brizgalne cevi vsaj 24 ur pred požarom...

Naročajte in čitajte naše katoliške liste: »Slovenec«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«! - V vsako katoliško hišo katoliški časopis!

FIGE, ROZINE IN BRINJEnudi
najcenejše **SEVER & KOMP.** LJUBLJANA
Gospodstvska c. 5

Dasiravno je že svoječasno izdal predsednik Roosevelt znani proglas na ameriško ljudstvo, da se mora vse zlatnike in rumene bankovce zamenjati, je še vedno za okrog 150.000.000 dolarjev tega denarja skritega med ljudstvom. Kdor ni pravočasno zamenjal tega denarja, je sedaj podvržen kazni.

Za jesen in zimo si lahko nabavite
razno
manufakturno blagopo zelo nizki ceni. Istotam dobite vsa
kovrštne pletnine lastnega proizvoda**Trg. ANTON SAVNIK, Skofja Loka**

Sedemnajst Rimov. Zanimivo je, da nosi ime večnega mesta Rima še 16 drugih mest. Tako je samo v Združenih državah 9 mest z naslovom Rim, v Južni Ameriki 3, ostala mesta z istim imenom pa se nahajajo v Avstraliji in Aziji. Iz tega se da sklepati, kako v velikem številu so se izseljevali in se še izseljujejo italijanski državljani v vse kraje sveta.

Hranilnica in posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Kamniku

Štuna š ev. 22 (v lastni hiši)

Hranilne vloge obrestuje po dogovoru
do 5%^o

Jam v presega večkratno vrednost vseh vlog.

Neslišno letalo. Londonski »Daily Mail« je poročal, da so nemški inženjerji izdelali letalo, ki leti po zraku brez hrupa. Nemci delajo poskuse s tem aeroplanom vsak dan v bližini Kottbusa, toda poskuse prikrivajo s tem, da spremlja neslišni aparat pri vsakem dvigu v zrak še drugi aeroplan. V Kottbusu imajo tudi velik podzemski hangar (spravišče) za aeroplane, o katerem je izozemstvu malo znano.

Suhe gobe jurčke, brezovke, lisčke dalje
fižol in četelno seme kupuje po najvišji ceni
Sever & Komp., Ljubljana
Gospodstvska cesta 5.

Safir kot obtežnik. Največji safir na svetu, ki ga poznamo, predstavlja vrednost 5000 funtov šterlingov in rabi danes kot obtežnik za pisma. Prvotno je bil vsaj dvakrat tako težak kakor danes. Sličajno ga je odkril angleški davčni ravnatelj Wakefield v stanovanju nekega muslimanskega uradnika v Haiderabadu. Safir (dragi kamen) je tedaj krasil kip Bude v južni Indiji.

Nakup
ali prodajo **hranilnih knjžic** vseh bank
in hranilnic
poravnavo kmečkih dolgov

pri denarnih zavodih izvede strokovno in najvestneje
Bančno kom. zavod - Maribor za odgovor
sastopatvo Ljubljana, Tyrševa 36 Dn 3. - znamka

Pijancem nameravajo naložiti davek. Kalifornijski državni urad za nadzorovanje pijač je prišel na zanimivo misel. Eden članov urada je omenil, da bi država dobila lepe dohodka, ako bi se na vsako osebo, ki hoče uživati opojne pijače, naložil letni davek enega dolarja. Večina članov se je nato izrazila, da predlog ni napačen in se bodo še nadalje bavili z njim.

Ako si hočete za zimo nabaviti gorko in
poceni obleko, oglasite se pri staroznani
trgovini

Silvnik nasl. Krašovec
Št. Vid pri Stični

Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak

Urednik: Jože Košiček

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Češ

89.-

79.-

Za zimske dneve najprikladnejši čevlji.

Topli praktični čevlji, za
zimske dneve, z močnim gumijastim podplatom.

Bata

Francis Bacon pravi: »Samo oni, ki so ožejeni in se ne strašijo bremena otrok, so pravi državljani in pravi rodoljubi.«

Izjava. Podpisani Perko Anton, posestnik iz neresnične obdolžitve, ki sem jih govoril o Kumru Ivanu, gostilničarjevemu sinu iz Zminca, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Perko Anton.

Ce verjameste... V Avstraliji pridelujejo mnogo sladkorne pese. Letos so se nad peso spravile požrešne muhe, ki jim sladki sok na vso moč tekne. Število teh požrešnih muh je tolikšno, da bodo imeli kmetje veliko škodo. Po nasvetu nekega strokovnjaka bodo v oni kraj prinesli vse polno žab. Zabe se, kakor je znano, najraje krmito z muhami, zato kmetje upajo, da bodo počasi pohrustale tudi njihove muhe.

V Zvezo narodov spada 57 različnih držav.